

Opinnäytetyö (AMK)

Journalismin koulutusohjelma

AJOURS13

2016

Kirsi Koivunen

RYHMÄJOURNALISMI TOIMITTAJIEN TYÖVÄLINEENÄ

– ensimmäisen juttusarjan, *Älä lähde vielä*, tuottaminen toimittajan näkökulmasta

Kirsi Koivunen

RYHMÄJOURNALISMI TOIMITTAJIEN TYÖVÄLINEENÄ - ensimmäisen juttusarjan, *Älä lähde vielä*, tuottaminen toimittajan näkökulmasta

Media on murroksessa, sillä digitalisoituminen ja mediankäytön muutokset ravistelevat alaa. Lisäksi median ansaintalogiikka on muuttumassa radikaalisti. Helmikuussa 2014 perustettiin journalistinen työryhmä, jonka tavoitteena on kehittää journalismin kentälle uusia toiminta- ja ansaintamalleja. Työryhmä perusti uuden verkkolehden, joka julkaistiin kesäkuussa 2015.

Toiminta pohjautuu työryhmän kehittämään, uudenlaiseen ryhmäjournalismiin, jossa hyödynnetään mediakasvatuksellisia menetelmiä. Verkkosivulla kunkin projektin jutut julkaistaan viiden näkökulman sarjoina, jonka jälkeen yleisölle annetaan mahdollisuus päättää kuudes näkökulma yhteisessä keskustelussa. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja testata ryhmäjournalismin toimivuutta. Ensimmäinen ryhmätapaaminen pidettiin 9.2.2014. Esimerkkinä on ensimmäisenä julkaistu juttusarja, *Älä lähde vielä*, jossa käsitellään hoitovirheitä, epikriisejä, omais- ja saattohoitoa sekä äitiyttä. Ensimmäinen juttusarja ei ole vain yksittäinen projekti, vaan uuden toimituksen alku.

Koska kyseessä on pilottihanke, tutkimuskysymyksenä on ”miten ryhmäjournalismin metodi kehittyi ensimmäisen juttusarjan aikana?” Opinnäytteessä käsitellään myös sitä, miten toimittajat ryhmänä jäsentävät ja tulkitsevat ammatillista toimintaansa kehittämässään metodissa. Toimittajat järjestivät toiminnallisia ryhmähaastattelupäiviä, työpajoja ja keskustelutilaisuuksia, joissa kerättiin materiaalia ensimmäisen juttusarjan tuottamisesta. Tutkimus toimii oppimiskokemuksena, niin toimittajille, haastateltaville, lukijalle kuin suuremmalle yleisölle. Opinnäytteen tavoitteena on myös testata ryhmäjournalismia kansainvälisesti. Kuudes kulma -toimituksen kaksi toimittajaa järjestivät Windhoekissa, Namibiassa, ryhmäkeskustelun, josta kerättiin tulevaisuuden kannalta tärkeää kokemustietoa.

Tutkimustuloksena ryhmäjournalismi mahdollistaa useiden juttujen teon samasta teemasta, myös pienempien erillisten juttujen myymisen. Ryhmäjournalismissa saavutetaan avoin ja läpinäkyvä keskustelu, joka takaa yhä enenevässä määrin eettisesti onnistuneen journalistisen prosessin. Merkittävää on myös se, että voidaan auttaa muita ihmisiä ja samalla kerätä materiaalia journalistisiin juttuihin.

ASIASANAT:

Ryhmä, journalismi, ryhmäjournalismi, ryhmäkeskustelu, journalisti, verkkolehti, juttusarja

Kirsi Koivunen

GROUP JOURNALISM AS A TOOL FOR JOURNALISTS - producing the first article series, *Älä lähde vielä*, from the editors' perspective

Media is at its turning point due to digitalisation and constantly changing use of media. The revenue logic in the media industry is also transforming. A new journalistic working group was formed in February 2014, with an agenda of developing new operating and revenue models. A new online journal was founded and published in June 2015 and it is based on a new type of journalism, which was created by the working group.

Group journalism exploits the methods used in media education. Every article that is published in the journal is written from five different perspectives, and the sixth one is decided by the public. The target of this thesis is developing and trying out the functionality of group journalism. The first meeting was held in 9.2.2014. The first published article series, *Älä lähde vielä*, are used as an example and this series cover malpractice, medical case summaries, informal- and palliative caring and motherhood. First article series is more than just an individual project, it was a start of a new editorial office.

As focusing on a pilot project of a new group, the research question is "how group journalism develops during the first article series?" The interpretation and discerning of the reporters' professional behaviour in using their own new approach will also be analysed in the thesis. Material was gathered in focus group interviews, workshops and discussions arranged by the journalists. Research will serve as a learning experiment for journalists, interviewees, readers and the public. Another objective of the thesis is to test this group journalism internationally. For example, information about important knowledge of experiments was round up in a group discussion that is organized by two journalists of the Kuudes kulma editorial staff in Windhoek, Namibia.

As a result, the research of group journalism allows multiple stories to make the same theme, also the supply of the smaller individual stories. Group journalism achieved an open and transparent debate, which guarantees the increasingly ethically successful journalistic process. It is also significant to help other people and at the same time collecting the material for journalistic stories.

KEYWORDS:

Group, journalism, group journalism, group discussion, journalist, online media, article series

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 RYHMÄJOURNALISMI	8
2.1 Ryhmäjournalsmi käsitteenä	8
2.2. Ryhmähaastattelu	12
3 TUTKIMUS RYHMÄJOURNALISMIN MENETELMÄNÄ	15
3.1 Osallistavaa tutkimusta ryhmäjournalsmissa	16
3.2 Tutkimuksen tavoitteet ryhmäjournalsmissa	17
4 KUUDES KULMA – TOIMITUKSEN PERUSTAMINEN	19
4.1 Mihin toimittajia vielä tarvitaan?	19
4.2 Kuudes kulma -toimitus	21
4.3 Verkkolehden julkaiseminen	24
5 ÄLÄ LÄHDE VIELÄ – ensimmäinen juttusarja	27
6 RYHMÄJOURNALISMIA NAMIBIASSA	32
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	35
LÄHTEET	41

LIITTEET

- Liite 1. Kysely 1: Ostotilanteita verkossa
- Liite 2. Kysely 2: Kuudes kulma -verkkolehden testiversio
- Liite 3. Kuudes kulma -logo
- Liite 4. Otteita Jenna Rantajoen päiväkirjoista
- Liite 5. Ote Facebook-päivityksestä
- Liite 6. Ryhmäjournalsmi/kysymykset Namibiassa
- Liite 7. Ote lukijapalautteista

KUVIOT

- Kuvio 1. Ryhmäjournalsmin ja Kuudes kulma -verkkolehden idea Pekka Männistön kuvaamana. 11

1 JOHDANTO

Media on murroksessa, sillä digitalisoituminen ja mediankäytön muutokset ravistelevat alaa. Lisäksi median ansaintalogiikka on muuttumassa radikaalisti. ”Internet ja digitalisoituminen muuttavat maailmaa enemmän kuin teollinen vallankumous. Yhdessä globalisaatiokehityksen kanssa tämä johtaa kaikkien toimialojen arvoverkkojen muuttumiseen, toimialarajojen hämärtymiseen ja uudenlaisten toimijoiden tulemiseen markkinoille.” (Argillander, Martikainen & Muikku 2014,3.)

Tässä opinnäytetyössä käsitellään toimittajaryhmän toimintaa, joka perusti yhdessä uuden, vuorovaikutteiseen journalismiin keskittyvän, riippumattoman toimituksen. Työn keskiössä on uuden toimintamallin – ryhmämetodin – kehittäminen. Tuloksena on ryhmäjournalismo, jossa hyödynnetään muun muassa mediakasvatuksellisia menetelmiä. ”Media on ensimmäisiä toimialoja, joiden toimintaympäristö on muuttunut perusteellisesti teknologisen kehityksen, uudenlaisen globaalien kilpailun sekä kuluttajien tapojen ja arvojen muutoksen myötä.” (mt. 2014, 11.) Työryhmän tavoitteena on kehittää journalismin kentälle uusia toiminta- ja ansaintamalleja. Kehittämämme ryhmäjournalismo on uusi työväline toimittajille, joka tuo työhön erilaisen toimintatavan tehdä haastatteluja ja kirjoittaa pitkiä tai lyhyitä, tutkivaan journalismiin pohjautuvia artikkeleita.

Työryhmään kuuluvilla toimittajilla on monipuolista koulutusta ja osaamista mediakasvatuksesta, yhteisöviestinnästä ja journalismista. Esimerkiksi itse olen opiskellut yhteisöviestintää ja valmistunut yhteisöpedagogiksi (YAMK). Olen tehnyt kansainvälistä mediakasvatustyötä pääosin lasten ja nuorten parissa melkein 20 vuoden ajan. Olen myös kehittänyt uusia työmuotoja muun muassa kulttuuriseen nuorisotyöhön ja tuottanut kansallisia sekä kansainvälisiä taideprojekteja ja festivaaleja. Journalistisen työni keskiössä on sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen perustuvat kansainväliset reportaasit, sosiaalinen dokumentaarinen valokuvaus ja videotuotannot. Vastaava toimittajamme Hanna Hirvonen on koulutukseltaan yhteiskuntatieteiden maisteri Tampereen yliopistosta. Hän on työskennellyt suomalaisissa maakunta- ja paikallislehdissä sekä free-

lancerina. Toimittaja Sabina Mäki toimii freelancerina ja on opiskellut journalismia Oulun seudun ammattikorkeakoulussa ja tällä hetkellä hän lukee valtiotieteitä Tampereen yliopistossa. Katri Tenhola on freelance-kirjoittaja ja työskentelee päätoimittajana DocPoint ja Rakkautta & Anarkiaa -elokuvafestivaaleilla sekä kielenkääntäjänä eri kirjakustantamoille. Hän opiskelee yleistä kirjallisuustiedettä Tampereen yliopistossa.

Opinnäytetyö käsittelee uutta työmenetelmää ja kerää samalla kokemustietoa ensimmäisen juttusarjan, *Älä lähde vielä*, toteuttamisesta. Pilottihanke oli perusteellinen, koska se luo pohjaa koko tulevalle toimitustyöllemme. Nyt työryhmän tekemässä tutkimus- ja selvitystyössä erityistä on se, että tuotettu tieto siirtyy käytäntöön. Työryhmä perusti vuoden 2014 aikana uuden media-alan toimituksen, joten ensimmäiseen juttusarjaan liittyvä keskusteluryhmä ja sen toimivuudesta kerättävä tieto ei ole ollut vain yksittäinen projekti. Tietotaito (miten juttuja kannattaa levittää, mitä etua on toimittajan ja ryhmäläisten yhteistyöstä), jota saadaan ensimmäisen ryhmän kanssa työskennellessä ja juttupalautteena, otetaan käyttöön myös seuraavassa keskusteluryhmässä.

Koska kyseessä on pilottihanke, tutkimuskysymyksenä on ”miten ryhmäjournalismin metodi kehittyy ensimmäisen juttusarjan aikana?” Opinnäytteessä käsitellään myös sitä, miten toimittajat ryhmänä jäsentävät ja tulkitsevat ammatillista toimintaansa kehittämässään metodissa. Tutkimuskysymys on kiinnostava, koska tavoitteena on tuottaa yhteiskunnallisesti merkittävä toimintatapa. ”Laadullisessa tutkimuksessa ongelmanasettelu on yleensä melko joustavaa ja joissakin tilanteissa ei edes ole tarpeellista määritellä pikkutarkkoja tutkimusongelmia, vaan asettaa tutkimukselleen yleisluontoisempi tutkimustehtävä.” (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tutkimusmenetelmänä on toimintatutkimus; opinnäytetyötä varten olen tehnyt laadullista tutkimusta, lähinnä ihmisten omiin kokemuksiin, henkilökohtaisiin haastatteluihin perustuvia haastatteluja syksyn 2014 ja kevään 2015 aikana. Haastattelujen lisäksi teimme kaksi kyselyä ihmisten ostotilanteista verkossa sekä mielipidekyselyn verkkosivustomme testiversiosta. Kyselyt on toteutettu henkilökohtaisina lomakehaastatteluina (Liite 1 & 2). Lomakehaastattelusta käytetään myös nimitystä strukturoitu haastattelu tai standardoitu haastattelu. Omi-

naista lomakehaastattelulle on, että tutkija päättää ennalta ja harkitusti kysymysten muodon ja esittämisjärjestyksen. (Vilka 2005, 101.)

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia journalismiin liittyvää kehittämistyötä, jossa yhdistyvät syvällinen sisällön luominen ja moderni tietoyhteiskunta. Tutkimuksella pyritään kehittämään ja myötävaikuttamaan journalistista toimintaa tukevien järjestelmien laadun ja media-alalla toimivien organisaatioiden edellytysten kehittämistä. Ryhmäjournalismoihin liittyvän lähdekirjallisuuden löytäminen oli haastavaa. Lähdekirjallisuutta löytyy lähinnä kansalais- ja yhteisöjournalismin puolelta, joissa ilmenee samankaltaisia piirteitä kuin kehittämässämme ryhmäjournalismissa. Tutkimusaineistona käytetään myös eri tapahtumissa osallistujien kanssa tuotettua materiaalia, kuten valokuvia ja dokumenttielokuvaa varten kuvattua materiaalia. Olen tehnyt haastatteluja videolle, valokuvannut, käyttänyt sanelukonetta, kirjoittanut oppimispäiväkirjaa, kerännyt juttuja sanomalehdistä, analysoinut, tehnyt luentomuistiinpanoja sekä koonnut kulttuurin ja taiteen keinoin tuotettua tutkimusmateriaalia.

Toteutus on limittäistä. Alussa painottuu suunnittelutyö, tiedottaminen ja aktiivointi. Tämän jälkeen työn painopiste siirtyy sisällöntuottamiseen. Ensimmäisen toimintakauden loppupuolella tarkkaillaan saatuja tuloksia, sovelletaan opittua ja vakautetaan toimintaa seuraavalle vuodelle, jonka aikana on tarkoitus laajentaa toimintaa. Opinnäytetyön tilaaja on Kuudes kulma -verkkolehti ja työn suorituksen paikkana on Rauma ja Namibia. Opinnäytetyön yhtenä tavoitteena on kehittää ja testata ryhmäjournalismin toimivuutta myös kansainvälisesti. Työryhmän perustaman Kuudes kulma -toimituksen kaksi toimittajaa järjestivät toukokuussa 2015 ryhmäkeskustelun Namibian Windhoekissa, jossa kerättiin tulevaisuuden kannalta tärkeää kokemustietoa Kuudes kulma -toimitukselle.

2 RYHMÄJOURNALISMI

Opinnäytetyö on osa laajempaa mediakasvatuksen ja yhteisöviestinnän toimenpidesuunnitelmaa, jossa tuotannollisissa projekteissa tehtävä media- ja ihmisoikeuskasvatus pyritään sisällyttämään osaksi journalistista työtä. Tässä kontekstissa puhutaan media- ja ihmisoikeuskasvatuksesta, joka tähtää media- ja ihmisoikeustaitoihin, osaamiseen ja kansalaisaktiivisuuteen, jotka nähdään demokration toteutumisen edellytyksenä.

2.1 Ryhmäjournalismo käsitteenä

Helmikuussa 2014 perustettiin journalistinen työryhmä, jonka tavoite on kehittää journalismin kentälle uusia toiminta- ja ansaintamalleja. Työskentely pohjautuu työryhmän kehittämään uudenlaiseen ryhmäjournalismoiin, jossa hyödynnetään mediakasvatuksellisia menetelmiä. Ryhmämetodi perustuu toimittajien ja kasvotusten kohdattavien ihmisryhmien määrätietoiseen ja monipuoliseen yhteistyöhön. Toimittajien kohtaamat ihmisryhmät ovat ”oman elämänsä ammattilaisia” - ikään kuin työkavereita, jotka otetaan mukaan toimitukselliseen työhön juttujen ideoinnista alkaen. Työryhmä tuottaa journalistisia työpajoja ja keskustelutilaisuuksia, joissa käsitellään erilaisia teemoja. Yhdenvertaisuus ja kulttuurien monimuotoisuus aukenee uudella tavalla kohdatessa tavallisia ihmisiä, jotka tulevat erilaisista olosuhteista. Osallistuminen toimii oppimiskokemuksena, niin osallistujille kuin suuremmalle yleisölle. (Kuudes kulma 2015.)

Aihetta tutkinut pro gradu -tutkielman tekijä Joanna Lahti toteaa:

Osallistavan journalismin strategian edellytyksenä on, että toimitus päästää lukijan osallistumaan sisällöntuotantoon. Tähän tarvitaan toimituksilta ja toimittajilta halua ja kykyä kehittää uusia osallistumisen keinoja, jotka muotoutuvat lopulliseksi vasta toimituksen ja lukijoiden yhteistyön tuloksena. (Lahti 2013, 30.)

Työssään ryhmä toimittajia kokoaa (jokaista juttuprojektia varten) ryhmän ihmisiä (haastateltavia), joille käsiteltävä aihe on omakohtainen tai tuttu. Ryhmien valinnassa painotetaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämistä sekä aidosti uusien näkökulmien esille pääsyä mediassa. Yhdessä ”aihetta elävien” ihmisten kanssa toteutetaan esimerkiksi ideointi- ja kuvauspäiviä, joiden aikana

kerätään haastattelumateriaalia ja suunnitellaan näkökulmia. Keskeistä on, että journalismi on osallistujille hyvä kokemus. Parhaimmillaan kaikille osallistujille syntyy kokonaan uudentyyppinen mediaymmärrys (ks. Luku 3.1) Samalla kyse on neljän toimittajan yhteistyöstä, jossa ideat ja kirjoitusprosessi ovat yhteisiä. (Kuudes kulma 2015.)

Ryhmäjournalismin tavoite on edistää aidosti uusien näkökulmien esille pääsyä ja vuorovaikutteisuutta. Työryhmä kirjoittaa ja kuvaa inhimillis-yhteiskunnallisia artikkeleita, jotka saavat lukijansa ajattelemaan erilaisia elämäntapoja, kohtaloita ja mahdollisuuksia. Kunkin projektin jutut julkaistaan noin viiden näkökulman sarjoina verkkolehdessä, jonka jälkeen yleisölle annetaan mahdollisuus päättää kuudes näkökulma yhteisessä keskustelussa. (Kuudes kulma 2015.)

Ryhmämetodi perustuu toimittajien ja erilaisten, kasvotusten kohdattavien ihmisryhmien yhteistyöhön. Toimittajien vetämiin ryhmiin osallistuvat ihmiset voivat olla toisilleen entuudestaan tuttuja eli valmiita ryhmiä, jotka ilmaisevat tarpeensa tulla kuulluiksi mediassa. Toisinaan ryhmät perustetaan toisilleen tuntemattomista ihmisistä. Tällöinkin tärkein kriteeri on uutisoinnin moniäänisyyden edistäminen. (Kuudes kulma 2015.) Osallistava journalismi muuttaa sisällöntuotannon prosesseja olennaisesti ja edellyttää toimittajalta osaamista, joka vastaa ennemminkin tuottajan kuin toimittajan työnkuvaa sen perinteisessä mielessä. Osallistavan journalismin myötä lukijoista tulee entistä aktiivisempia ja toimittajista tiedon koostajia ja hallitsijoita. (Lahti 2013, 31.)

Uusia näkökulmia löytääkseen työryhmä kohtaa samoja ryhmiä monta kertaa (tämä erottaa työn perinteisistä mediataloista, joissa näkökulmat päätetään usein toimituspalavereissa). Toimittajien rooli ei kuitenkaan ole toimia pelkästään ryhmän viestinviejinä. Ryhmäkeskustelujen perusteella haastetaan myös päättäjiä ja asiantuntijoita liittymään mukaan keskusteluihin - kasvokkain tai ainakin toimittajien tekemien haastattelujen sekä verkkokeskustelujen välityksellä. Tärkein tavoite on lisätä rakentavaa vuoropuhelua journalismissa. (Kuudes kulma 2015.)

Hirsjärven & Hurmeen (2008, 62) mukaan focus group interview:n eli täsmäryhmähaastattelun piirteitä ovat, että se tehdään muutamalle ihmiselle, jotka

ovat kutsuttu keskusteluun ja heidät on tarkasti valittu. Ryhmällä on tarkoin määritelty tavoite. Haastatteluryhmää johtaa haastattelija, hän toimii kuin puheenjohtaja ja koittaa saada kaikkien äänet kuuluviin.

Ryhmäjournalismissa lähtökohta keskusteluryhmän ja toimittajien kohtaamisessa ei ole perinteinen haastatteluasetelma. Toimittajan rooli on virittää avointa keskustelua sekä suunnitella keskusteluun pohjautuen juttuaiheita ja muita haastateltavia yhdessä osallistujien kanssa. Koska työryhmä rakastaa yllätyksiä, he saattavat löytää itsensä esimerkiksi rakentamasta ramppia pyörätuolipoltille. Jokaisessa yhteisessä tilanteessa voi piillä uusi juttuaihe - jopa uutinen. Luku 5, *Älä lähde vielä – ensimmäinen juttusarja*, toimii esimerkkinä ryhmäjournalismin koko työprosessista. Luvussa 6, *Ryhmäjournalismissa Namibiassa*, testataan ryhmäjournalismissa kansainvälisissä olosuhteissa. Molemmissa luvuissa käydään vaihe vaiheelta läpi kuinka ryhmäjournalismissa käytännössä toteutuu. Viimeinen luku 7, *Johtopäätökset*, käsittelee ryhmäjournalismin analysointia, sen toimivuutta ja mahdollista soveltuvuutta erilaisiin sisällöntuotantoihin.

Työryhmä ideoi pitkään ryhmäjournalismissa käytettävää ryhmämetodia. Idean selkiytyttyä työryhmä pyysi graafikko Pekka Männistöä havainnollistamaan ryhmäjournalismissa tapahtuvan prosessin ja siihen liittyvät sidosryhmät (ks. Kuvio 1). Kuvassa linkittyy toimittajaryhmä, keskusteluryhmään valittavat haastateltavat ja yhteistyötahot, kuten erilaiset organisaatiot. Näillä sidosryhmillä on kiinnostusta ja intressejä muun muassa toiminnan kehittämiseen. Kuvassa näkyvä Internet ja Kuudes kulma -verkkolehti ovat toimittajille ja lukijoille kehittämisvaiheessa tärkeitä työvälineitä, jotka mahdollistavat vuoropuhelun sekä työn tuloksen arvioinnin. Kaaviossa kuvataan yhteistyöverkostoa ja toiminnallisuutta. Se osoittaa ryhmäjournalismin osallistavan monipuolisesti erilaisia ihmisryhmiä. Ryhmäjournalismissa esiintyvä yhteistyö perustuu eri organisaatioiden kanssa moniammatilliseen yhteistyöhön ja laajojen verkostojen hyödyntämiseen journalistisessa prosessissa.

Kuvio 1. Ryhmäjournalismiin ja Kuudes kulma -verkkolehden idea Pekka Mänistön kuvaamana.

Ryhmäjournalismissa toteutetaan sekä yhteisö- että kansalaisjournalismia.

Yhteisöjournalismi ja kansalaisjournalismi ovat lähellä toisiaan, mutta eivät kuitenkaan synonyymeja samalle asialle. Niillä on paljon yhteistä, mutta myös suuria eroja. Yhteisöjournalismia voidaan lähtökohtaisesti pitää pienelle joukolla, usein joko vähemmistölle tai jollekin erityisryhmälle suunnattuna kanavana. Yhteisöjournalismissa ei oleteta automaattisesti olevan interaktiota, vaan tekijät voivat säilyttää vallan päättää, mitä sisältöä se tuottaa kohderyhmälleen. (Hujanen 2000, 96.)

Ryhmäjournalismissa haastateltaville jaetaan enemmän päätäntävaltaa kuin yhteisöjournalismissa. Ryhmäjournalmismi ei kuitenkaan luovu objektiivisuuden ihanteesta, vaikka juttusarjat toteutetaan tiukemmin rajatusti ja rajatulle kohderyhmälle yhteisöjournalismin tapaan.

Kansalaisjournalismissa pidetään yllä ja luodaan vuorovaikutusta eri kansalaisryhmien välillä sekä järjestetään keskustelulle uusia mahdollisuuksia. Samalla

luovutaan toimittajan puolueettomuuden ihanteesta ja asetutaan avoimesti puolustamaan joko toimituksen, toimittajan tai toimittamiseen osallistuneen yleisön aiheelliseksi katsomaa kantaa. (Sirkkunen 2006, 146-148.)

Kansalaisjournalismin ydintä on interaktio. Usein kansalaisjournalismi toimii sääntelemättömänä, jossa yleisö keskustelee keskenään, mutta kuitenkin media-toimijoiden tarjoamilla foorumeilla. Verkkomedian sisään muodostuvan yhteisön aktiivikäyttäjät ovat varsin erilaisessa suhteessa toimitukseen kuin perinteiset lehden lukijat. Lukijoista tulee tekijöitä ja kokijoita, jotka luovat annettuun mediatiilaan omat toimintatapansa ja keskustelunaiheensa: lukijasuhde muuttuu lukija-tekijäsuhteeksi. (Kurkela 2013, 142.)

Ryhmäjournalismissa ei kuitenkaan ole kyse siitä, että päästääkseen toimivaan vuorovaikutukseen lukijoiden kanssa, toimitus ei itse tuottaisi sisältöjä verkkoon. Toimitus kirjoittaa juttusarjaan kuuluvat artikkelit, jonka toimituksellinen prosessi kestää useita kuukausia. Tämän lisäksi ryhmään osallistuva haastateltava voi myös kirjoittaa blogityyppisiä aiheeseen liittyviä tekstejä ja kertoa kokemuksistaan ryhmäjournalismin osallistumisesta.

2.2. Ryhmähaastattelu

Työryhmä hyödyntää muun muassa seuraavia ryhmähaastattelun periaatteita toteuttaessaan ryhmäjournalismia:

- Ryhmähaastatteluita voidaan käyttää joko yksilöhaastatteluiden sijaan tai niiden ohessa (Eskola & Suoranta 2000, 94).
- Ryhmähaastattelussa keskustellaan tutkimuksen kohteena olevista asioista yhdessä siten, että haastattelija puhuu samanaikaisesti useille haastateltaville, mutta kysyy välillä kysymyksiä myös yksittäisiltä ryhmän jäseniltä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 61).
- Ryhmähaastatteluihin lukeutuvat muun muassa parihaastattelut ja niin sanotut täsmäryhmähaastattelut, joihin osallistujat on valittu tarkasti (ks. lisää esim. Hirsjärvi & Hurme 2001, 62-63).

Työryhmän kehittämässä ryhmäjournalismissa haastattelutilanteet saattavat kestää kerrallaan koko päivän ja niitä voidaan järjestää juttusarjasta riippuen useampanakin kertana. Toimittajat viettävät haastateltavien kanssa aikaa tekemällä erilaisia asioita, kuten he voivat järjestää retken festivaaleille tai tuottaa

kuvauspäivän. Sekä haastateltavat että toimittajat asettuvat samalle viivalle yhteisiä toimintoja tehdessä. Näinä päivinä toimittajat dokumentoivat mahdollisimman tarkasti päivän tapahtumat. Kuvatoimittaja voi työskennellä monipuolisemmin, hän saa runsaasti materiaalia päivän aikana kuvatuista tilanteista.

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka (2006) toteavat, että ryhmähaastatteluiden kollektiivista muistelua voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun tutkitaan jotain menneisyydessä tapahtunutta asiaa tai historiallista ilmiötä. Ryhmähaastattelujen avulla voi tutkia esimerkiksi, miten henkilöt muodostavat yhteisen näkemyksen jostakin asiasta eli millaisista puheenvuoroista ja perusteluista keskustelu koostuu tai sitä, millaiset normit ja arvot ryhmässä vallitsevat tai millaiseksi vuorovaikutus suhteineen muodostuu. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Ryhmäjournalismissa toimittajat tekevät myös havaintoja ja analysoivat ihmisten vuorovaikutuksellisuutta ja puhekieltä. Tämän lisäksi toimittajat kiinnittävät huomiota eleisiin, ilmeisiin ja äänenpainoon. Toimittajat tarkkailevat haastateltavia, jotta he saisivat mahdollisimman totuudenmukaisesti tietoa eikä esimerkiksi haastateltavan mahdollinen jännittäminen tai pelko tulla nolatuksi vaikuta hänen vastauksiinsa. Ryhmähaastattelulla (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006) kerätty aineisto soveltuu perinteisten analyysitapojen (so. ryhmässä jaetun kollektiivisen tiedon ja käsitysten tutkimisen) lisäksi esimerkiksi keskusteluanalyysiin ja diskurssianalyysiin.

Ryhmähaastattelun etuna on, että sillä saadaan nopeasti tietoa useilta henkilöiltä samanaikaisesti. Ryhmän jäsenet voivat auttaa toisiaan muistamaan jotain, mitä yksin haastattelussa oltaessa ei välttämättä tulisi mieleen. Jos ryhmähenki on hyvä, ryhmä toimii sosiaalisena tukena: puhuminen saattaa olla rennompaa kuin yksilöhaastattelussa vieraan haastattelijan kanssa. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 63.)

Ongelmia ja erityisiä haasteitakin toki löytyy (Hirsjärvi & Hurme 2001, 61-63; Eskola & Suoranta 2000, 97-98):

- Ryhmähaastatteluista sopiminen voi olla hankalaa, sillä useiden ihmisten aikataulut täytyy sovittaa yhteen.
- Ryhmän ilmapiiri vaikuttaa siihen, ketkä puhuvat, mitä puhutaan ja milloin

puheenvuoroja otetaan.

- Ryhmässä ei välttämättä rohjeta kertoa kaikkea verrattuna kahdenkeskiseen haastatteluun.
- Haastattelijalta vaaditaan taitoa olla läsnä tilanteessa ja rohkaista puhumaan ryhmässä mahdollisesti syrjään jääviä henkilöitä.
- Ryhmähaastattelun nauhoittaminen saattaa tuottaa ongelmia, sillä ihmiset puhuvat usein toistensa päälle, jolloin äänestä on vaikeaa saada selvää. Mikrofoneja, joiden toimivuus on testattu, on oltava riittävästi, jotta keskustelu saataisiin tallennettua mahdollisimman hyvin.
- Haastatteluiden litteroiminen on syytä suorittaa mahdollisimman pian keskustelutilanteen jälkeen, jotta asiat ja puheenvuorot ovat vielä tuoreessa muistissa.
- Yksilö- ja ryhmähaastattelut tuottavat erilaista ainesta ja erilaista tietoa. Haastattelutapaa valitessa on hyvä punnita kummankin tavan vahvuuksia ja heikkouksia. Joskus voi käyttää molempia tapoja samassa tutkimuksessa vertailun ja monipuolisen tiedon saavuttamiseksi.

Ensimmäisen juttusarjan, *Älä lähde vielä*, työstäminen sujui suhteellisen hyvin siihen nähden, että samaan aikaan oltiin perustamassa uutta toimitusta ja verkkosivuja. Luonnollisesti tapaamisten sovittaminen monen ihmisen aikatauluihin oli välillä haastavaa, mutta juttusarjan luonteen takia olimme asennoituneet muutenkin, että kokoonnumme juttusarjan päähenkilön Jenna Rantajoen voinnin mukaan emmekä ota turhaa stressiä, jos kaikki haastateltavat esimerkiksi eivät pääse joka kerta paikalle. Siitä kuitenkin pyrimme pitämään kiinni, että toimitus oli aina ryhmätapaamisissa paikalla. Koko juttusarjan haastattelusuudet ja ryhmätapaamiset järjestettiin silloin, kun Jennalle ja hänen läheisilleen sopi. Joskus tapaamiset jouduttiin perumaan ja joskus taas niitä järjestettiin hyvin lyhyelläkin varotusajalla. Suurimpana haasteena oli nauhoitusten litteroinnit ja juttujen kirjoittaminen, koska materiaalia kertyi valtavasti. Juttusarjan aikana toimittajilta vaadittiin erityistä hienotunteisuutta ja läsnäoloa haastateltavien suhteen. Erityisesti Jennan poismenon jälkeen kirjoitusprosessi oli vaikeaa, koska silloin joutui käsittelemään asioita, jotka olisi halunnut jo jättää taakse ja joita ei muutenkaan olisi koskaan kenellekään toivonut tapahtuvan.

3 TUTKIMUS RYHMÄJOURNALISMIN MENETELMÄNÄ

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on toimintatutkimus. Toimintatutkimus sopii hyvin edellä mainittuun aiheeseen sillä toimintatutkimuksen avulla voidaan tutkia paitsi työelämää ja organisaatioita myös palvelujärjestelmiä (Kuula 2001, 21). Opinnäytetyössä yhdistyvät syvällinen sisällön luominen ja moderni tietoyhteiskunta, tavoitteena on tutkia journalismiin liittyvää kehittämistyötä. Tutkimuksella pyritään kehittämään ja myötävaikuttamaan journalistista toimintaa tukevien järjestelmien laadun ja media-alalla toimivien organisaatioiden edellytysten kehittämistä. Samaan aikaan kun työryhmä kehitti ryhmäjournalismo-metodia, niin se kirjoitti ensimmäistä laajaa juttusarjaa sekä perusti uutta verkkolehteä. Toimintatutkimus tuntui luontevalta tutkimusmenetelmältä erityisesti tässä tapauksessa. Työryhmä piti myös huolen siitä, että prosessin aikana kaikki haastateltavat ovat olleet tietoisia siitä, että haastatteluita, kyselyitä ja ryhmätapaamisia tullaan käyttämään osana julkista opinnäytetyötä.

Laadullisen tutkimuksen avulla pääsee tutkimaan sellaisia ilmiöitä ja kohderyhmiä, joita tilastomenetelmällä ei voi tutkia. Yliopistolehtori Eeva Pyörälän mukaan laadullisen tutkimuksen aineistojen pieni koko saattaa johtaa tilastolliseen tutkimukseen tottuneen lukijan tulkitsemaan ne esitutkimuksiksi: hyvä laadullinen tutkimus on aivan yhtä tarkkaa, huolellista ja itsekriittistä kuin tilastollinen tutkimus. (Pyörälä 2002, 1).

Kuulan mukaan ei ole olemassa mitään yksiselitteistä kaikkien hyväksymää määritelmää toimintatutkimukselle (Kuula 2001, 218). Toimintatutkimuksessa ei ole olemassa mitään ehdottomasti oikeaa tai väärää tapaa tehdä sitä (Aaltola & Syrjälä 1999, 17). Toimintatutkimus voidaan nimetä yhdeksi toimintastrategiaksi laadullisten tutkimusmenetelmien joukkoon, mutta tämä ei sulje pois kvantitatiivisen menetelmien käyttöä toimintatutkimuksessa (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 55). Toimintatutkimuksella on ikään kuin kaksinaisluonne, toisaalta sen tarkoituksena on tuoda esille uutta tietoa toiminnasta, mutta samalla kehittää sitä (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 33).

Olen myös toteuttanut aktiivista osallistuvaa havainnointia. Mielestäni sillä on erityistä merkitystä viitaten opinnäytetyön aiheeseen. Havainnoinnin eli obser-

voinnin avulla saadaan tietoa siitä, toimivatko ihmiset todella niin kuin sanovat toimivansa. Esimerkiksi ihmisten arvostuksia selvittäessä saadaan erilaisia tuloksia riippuen siitä, luotetaanko ihmisten puheisiin vai seurataanko, miten ihmiset todellisuudessa toimivat. Havainnoimme erilaisia asioita päivittäin, mutta tieteellinen havainnointi ei ole vain satunnaista katselemista vaan systemaattista tarkkailua. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Pyrin myös säilyttämään tutkimuksen merkitysympäristön, josta aineisto on kerätty. Tutkimuksen merkitysympäristöllä tarkoitetaan sitä, että humanistinen tutkimus tähtää usein ilmiön tai asian kuvaamiseen sille omassa ja ominaisessa tapahtumaympäristössä. Tutkimuksen lähtökohtana on tällöin näkemys siitä, että ilmiön merkitykset ovat välittömimmillään siinä ympäristössä, jossa ilmiö tapahtuu ja jossa ilmiön tuottaneet ihmiset toimivat. (Jyväskylän yliopisto 2009.)

Fenomenologien mukaan henkilökohtainen tarina on tärkeämpi ja vaikuttavampi kuin mikään tutkimushypoteesi tai kommunikaatioteoria. Fenomenologisen lähestymistavan tärkeimpiä työvälineitä ovat käsitteet kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys. Fenomenologisen lähestymistavan aineistoiksi sopivat esim. avoimet haastattelut, joissa haastattelukysymykset ohjaavat hyvin vähän. Tutkimusaineistoa täydentää haastateltavan tuottama teksti- tai kuvamateriaali. (Vilkkä 2005, 136.) Avoimien kysymysten tavoitteena on saada vastaajilta spontaaneja mielipiteitä, joissa rajataan vain vähän vastaamista. Toimittajaryhmän kehittämisen ryhmäjournalismin ryhmätapaamisissa, haastatteluissa ja keskusteluryhmissä käytetään osittain samoja menetelmiä ja työvälineitä kuin fenomenologisessa lähestymistavassa. Ensimmäisen juttusarjan aikana tämä työskentelytapa koettiin merkitykselliseksi ja sen johdosta saatiin positiivista palautetta niin toimittajien, haastateltavien kuin lukijoidenkin taholta.

3.1 Osallistavaa tutkimusta ryhmäjournalismissa

Yhtenä merkittävänä tunnuspiirteenä toimintatutkimukselle voidaan pitää sitä, että tutkittavat eivät ole vain passiivisia tutkimuksen kohteita vaan aktiivisia osallistujia. Tutkijan ja tutkittavan suhteen perustana on yhteinen osallistuminen sekä yhteistyö, näin ollen tutkija osallistuu myös aktiivisesti muutosprosessiin.

(Reponen 2010, 26). Opinnäytetyöhön kirjattujen, ryhmäjournalismoihin liittyvien, toiminnallisten ja mediakasvatuksellisten projektien/haastattelutilanteiden pää-tavoitteena on edesauttaa osallistujien parempaa oman itsensä tuntemusta, elämänhallintaa ja henkistä hyvinvointia muun muassa audiovisuaalisen taiteen ja kulttuurin keinoin. Tavoitteena on muun muassa ehkäistä syrjäytymisen kehitystä ja parantaa elämänlaatua, jolloin tuloksena on inhimillisten voimavarojen nousu ja aktiivisuus yhteiskuntaan nähden lisääntyy. Opinnäytetyön tutkimukseen liittyen järjestettiin haastattelutilanteita, työpajoja ja yleisö- / keskustelutapahtumia, joissa käsiteltiin edellä mainittuja aiheita. Tutkimus toimii oppimiskokemuksena, niin lukijalle kuin suuremmalle yleisölle (media, tilaisuudet, muut organisaatiot, kerrannaisvaikutus).

Ryhmäjournalismissa osallistavan mediakasvatustyön tehtävänä on antaa tietoa mediakuluttamisesta, mediatuotteiden tekemisestä ja yleensäkin audiovisuaalisen kulttuurin kohtaamisesta. Tavoitteiden saavuttamisen kautta pyritään siihen, että media- ja ihmisoikeustietoisuus lisääntyy ja sen myötä syntyy kokonaan uudentyyppinen mediataju. Keskeistä on ajattelun, sosiaalisten ja viestinnällisten taitojen sekä itseilmaisun kehittäminen. Elokuvaohjaaja Tapani Lundgren (2016) kirjoittaa mediaymmärryksestä:

Medialla on yhtä monta kieltä kuin on välineitä. Medialukutaitoon sisältyy monen eri kielen lukutaitoa. Yhden ymmärtäminen ei automaattisesti johda toisen hallintaan. Sitä paitsi tavoitteena täytyy olla enemmän kuin lukutaito – tavoitteena tulee olla kirjoitustaito. Miksi median käyttäjän pitäisi tyytyä olemaan vain vastaanottaja? Luku- ja kirjoitustaitoa ei ole ollut tapana erottaa toisistaan. Ken osaa lukea, osaa yleensä kirjoittaakin. Internetin myötä kuvien, äänien ja elokuvien välityskanavat ovat auki kansalaiselle, joka haluaa ja osaa käyttää niitä tekijänä.

Mediakasvatuksen avulla opetetaan tekemään kriittisiä käyttäjä- ja tuottajavalintoja sekä kantamaan niistä vastuuta. Siten osallistuja voi olla paitsi kriittinen näkijä ja kokija, myös tekijä eläessään audiovisuaalisen viestinnän ympäröimänä. (Liukko ym. 1998; Kotilainen 1999).

3.2 Tutkimuksen tavoitteet ryhmäjournalismissa

Opinnäytetyö käsittelee EU:n peruseriaatteita, toisin sanoen vapautta, demokratiaa, ihmisoikeuksien ja sanavapauden kunnioittamista ja laillisuusperiaatetta

journalismin kentällä. Medialla on merkittävä rooli tiedonvälityksessä. Opinnäytteeseen liittyvät toiminnalliset ja mediakasvatukselliset projektit avaavat tutkimusongelmaan liittyviä kysymyksiä syvemmillä, näin saavutetaan myös pitkällä tähtäimellä kerrannaisvaikutuksia ja pysyvää vaikuttavuutta. Tutkimuskysymystä voi jatkaa medianäkökulmasta; mikä on oletettu vaikutus erityisesti osallistujiin ja paikallisyhteisöihin ja mitä toimenpiteitä tarvitaan jatkossa suuremman yleisön vaikuttavuuden saavuttamiseksi?

Tutkimuksen tavoitteiden kautta erityisesti ryhmäjournalismin osallistujat ymmärtävät entistä paremmin moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä saavat keskustelujen ja mediataiteen avulla lisätietoa ihmisarvosta ja ihmisoikeuksista. Tutkimustyön toteutus ja aineistonkeruu alkoi edellä mainitun kyselyn teettämällä tammikuussa 2015. Tein haastatteluihin, tutkimustyöhöni ja kuvaamaani dokumenttielokuvaan liittyvän matkan Italiaan ja Namibiaan. Haastattelut henkilökohtaisella tasolla ja ryhmähaastattelussa on merkityksellisiä ennen kaikkea siksi, että se lisää tietoisuutta ryhmämetodin toimivuudesta. Täten voin hahmottaa, mikä on opinnäytetyöni perusteltu syy ”avata ikkunaa maailmaan”.

Opinnäytteen tutkimusongelma on laajakäsitteinen ja aiheen ympärille muodostuva aineisto sisältää miltei koko ihmiselämän kaaren. Materiaalin purku vaati hyvän työsuunnitelman; videotuotannot sisältävät käsikirjoituksen, kuvakäsikirjoituksen, kuvauksen ja editoinnin. Valokuvia oli tuhansia, tekstiä ja haastattelumateriaalia kertyi eri muodoissaan runsaasti. Aineiston eri osa-alueet täytyi jaotella tarkkaan ja vähänkin opinnäytetyön aiheen ulkopuolelle jäävät ylimääräiset raakamateriaalit karsittiin rohkeasti pois. Haastatteluaineistoa analysoitiin henkilökuvien ja tarinoiden kautta. Tutkimuskirjallisuus, aikaisemmat tutkimukset sekä median tuottama materiaali tukevat tutkimuksen asiantuntijuutta sekä avaavat eri näkökulmia tutkimusongelmaan.

4 KUUDES KULMA – TOIMITUKSEN PERUSTAMINEN

Sosiaalinen media haastaa perinteisen median, mutta myös samaan aikaan tukee sitä. Juttuaiheet ja yleisöt ovat monipuolistuneet. Samaan aikaan se on murentanut perinteisen median, jonka ansaintalogiikka on pohjautunut pitkälti mainosmyyntiin. Perinteinen media on muuttunut yhä enemmän digitaaliseen muotoon, sillä sen kannattaa olla mukana sosiaalisessa mediassa eikä ajatella niin, että poisjättäytyminen pelastaisi liikevaihdon. On keksittävä uusia keinoja toiminnan rahoittamiseksi ja sosiaalinen media auttaa osaltaan tekemään omasta mediasta tunnetumman ja haluttavamman.

4.1 Mihin toimittajia vielä tarvitaan?

Media-alan irtisanomisista on tullut miltei jokapäiväisiä uutisia. Nämä uutiset eivät ole synkkiä vain Suomessa. Vuonna 2014 Ruotsissa julkaistun selvityksen mukaan vuosi 2013 oli lehtialan historian synkin: alan keskimääräinen liikevaihto oli ensi kertaa miinuksella. (Dagspressens ekonomi 2014, 46)

Toimittaja Anu Koivunen kirjoittaa Tiedetoimittajien liiton nettisivulla, että nykypäivänä tietoa on helposti saatavilla, googlauksen päässä ja linkkien takana. Tämä saattaa aiheuttaa myös sen, että ihmiset alkavat ajattelemaan juttujen ja uutisten syntyvän jotenkin itsestään. Ei ajatella, että takana on journalistinen, laaja-alainen toimituksellinen prosessi. (Koivunen 2014.) Tilanteeseen turhautuneena Svenska Dagbladetin kolumnisti Sam Sundberg (28.8.2014) totesi, että journalismista maksaminen on kansalaisvelvollisuus. Koivunen on samaa mieltä hänen kanssaan siitä, että poliitikkojen pitää maksaa journalismista. ”Kuten Liikenne- ja viestintäministeriön selvityksissä Lehdistön tulevaisuus (17.12.2013) ja Median murros (5.3.2014) todetaan, Suomessa mediayhtiöitä kohdellaan muita Pohjoismaita tai EU-maita ankarammin, ja mediatuet ovat Pohjoismaiden pienimmät. Poliitikkojen tehtävänä on verohelpotuksin ja mielekkäin tuin varmistaa moniäänisen journalismin tulevaisuus. Journalismi ei ole paperin vaan journalistien varassa”. (Koivunen 2014.)

Koivunen on myös sitä mieltä, että vaikka toimittajat siirtyvät niin pakosta kuin halustakin yrittäjiksi ja alihankkijoiksi, uutis- ja reportterityö eivät ole kotitoimisto-ohjelmia. Journalismi ei ole kertaluontoinen projekti tai tilaustyö.

Mediatalojen ja journalistien pitää yhdessä kehittää paitsi liiketoimintamalleja myös – journalismia. Nykyinen yleisöjen ”palvelemisen” idea, joka näkyy klikkausanalytiikan merkityksen korostumisena ja mekaanisena ”kysytään-käyttäjiltä- ja-raportoidaan-se-sitten-uutisena” tuottaa valtaosaltaan latteaa journalismia, jonka arvoa on käyttäjän vaikea ymmärtää. (etm. 2014.)

Lähdekritiikki kuuluu toimittajan perustyökaluihin. STT-Lehtikuvan uutispäätoimittaja Minna Holopaisen Aamulehdessä julkaistu uutisanalyysi *Oletko informaation sodan uhri?* käsittelee journalistista prosessia ja havainnollistaa, miksi journalismi on tärkeää ja miksi siitä pitää maksaa.

Informaation sodassa vastakkain voivat olla täysi totuus ja tahallinen vale. Länsimaaisessa journalismissa pyritään aina kuulemaan eri osapuolia, koska asiat näyttävät eri suunnista erilaisilta. Joskus se vie niin sanottuun väärään tasapainoon: asiantuntija ja asiantuntija esitetään tasaveroisina. (Holopainen 2014.)

Holopainen myös puhuu propagandan ja journalismin erottamisesta toisistaan. Ammattitoimittajat pitäytyvät mieluummin neutraaleissa termeissä ja valtamedia pyrkii erottamaan isot ja pienet asiat toisistaan.

Pienten hämäreiden asioiden perään aletaan harvoin edes kysellä. Silti ne saattavat tavoittaa lukijansa sosiaalisessa mediassa ja eri verkkosivustoilla, joskus hyvinkin taitavasti tunteisiin tai ennakkoluuloihin vedoten ja ilman kenenkään tarkistusta. Informaation sodassa media saa syöttejä, joihin sen on omilla uutiskriteereillään pakko tarttua. Jokainen syötti sitoo työaikaan muusta. Sitä enemmän, mitä isompi vale: olematonta on vaikein todistaa olemattomaksi. Myös lukija joutuu päivittäin miettimään, miten antaa käyttää itseään ja ajatuksiaan. Uhriksi ei ole pakko jäädä, sillä kaikki väitteet eivät ole samanarvoisia. Totuus on tavoitettavissa. (Holopainen 2014.)

Liikenne- ja viestintäministeriön asettaman mediatyöryhmän raportissa (2015) todetaan, että niin julkisen palvelun kuin kaupallisella medialla on myös vahva yhteiskunnallinen funktio. Suomalaisen median saatavuus on tärkeitä erityisesti demokratian näkökulmasta. Median journalistisiin tehtäviin kuuluu tiedonvälitys kansalaisille niin valtakunnallisista kuin paikallisistakin asioista, julkisen keskustelun herättäminen ja ylläpito, kansalaisia koskevien päätösten kriittinen tarkastelu ja faktoihin perustuva uutisointi, erityisryhmien ja -yleisöjen tarpeista huolehtiminen sekä yhteisöllisyyden luominen. (Vanjoki 2015.)

Yleisradion Uutis- ja ajankohtaistoiminnan johtaja ja vastaava päätoimittaja Atte Jääskeläinen peräänkuuluttaa, että suomalaisen median kannattaisi tulevaisuudesta käydä pidempi, mieluummin julkinen keskustelu. Siihen olisi hyvä saada monipuolisesti osallistujia, oikeaa tutkittua tietoa ja näkemyksiä yhteiskunnan eri aloilta. Kyse on kansalaisten oikeudesta tietää, keskustella, sivistyä ja saada elää sananvapautta ja demokratiaa kunnioittavassa Suomessa. (Jääskeläinen 2015.)

4.2 Kuudes kulma -toimitus

Toimivilla markkinoilla media-alan toimijoilla itsellään on suurin vastuu omasta pärjäämisestään ja oman paikkansa sekä ansaintalogiikan löytämisestä. Vastuu toteutuu riippumatta valitusta toimintamallista, joka voi olla esimerkiksi tilaaja-pohjainen niche- tai yhteisömedia, mainosrahoitteinen tilausvideopalvelu, joukkorahoitettu freelance-tuotanto tai suoraan kansainväliseen levitykseen tähtäävä formaatteihin keskittyvä tuotantoyhtiö. Kilpailu kiristyy: enää vastassa eivät ole vain naapuritalon- tai kaupungin toimijat. (Vanjoki 2015.)

Toimittaja Hanna Hirvonen kyllästyi uutistoimituksen kiireiseen työhön ja ainai- seen epävarmuuteen pysyvistä työpaikasta. Suuri osa lehteen menevistä ju- tuista tuntui keskeneräisiltä ja moni kiinnostava näkökulma jäi kuulematta, kos- ka uudet aiheet puskiivat päälle päivittäin. Lisäksi haastateltavat tuntuivat liian usein vain satunnaisilta kommentoijilta toimittajien keksimissä uutisissa. Hirvo- nen sai idean oman toimituksen perustamisesta. Hänen ehdotuksestaan perus- timme erilaisen toimituksen – sellaisen, jonka uutisideat lähtevät liikkeelle ihmi- sistä itsestään. Suomi tarvitsee (Jääskeläinen 2015) moniarvoista ja moniäänis- tä viestintää foorumiksi, jossa yhteiskunnan avainkysymyksistä keskustellaan ja asioiden eri puolet käännellään esille. Se on demokratiaa tukevan sananvapau- den idea.

Työryhmä kokoontui ensimmäisen kerran Tampereella helmikuussa 2014. Työ- ryhmällä oli heti alussa selvä päämäärä oman toimituksen perustamisesta, se halusi, että tuleva journalistinen toiminta liittyy jollain tavalla ryhmätyöskentelyyn ja julkaisualustaksi rakennetaan uusi verkkolehti. Selvää oli myös se, että Kuu-

des kulma ei ole hetkellinen projekti, vaan siitä oli tarkoitus tehdä toimiva viestinnänalan työpaikka. Ensimmäisinä kuukausina toimitusta oli perustamassa viisi henkilöä, mutta toukokuussa 2014 yksi henkilö ei halunnut enää jatkaa tulevassa hankkeessa ja hän irtisanoutui tehtävistään.

Keväällä 2014 toimituksen perustaminen vei kaiken ajan. Työryhmä kokoontui noin kahden viikon välein useimmiten start-up yrittäjien Protomo-verkostossa¹, jossa työryhmä koetti sovittaa journalistisia ihanteitaan yhteen bisneksen tekemisen kanssa. Tämä tuntui hankalalta, mutta siellä opittiin paljon sellaista, josta uusi toimitus varmasti hyötyy jatkossa.

Muistilistalla oli uskomaton määrä työtehtäviä ja asioita, joita piti selvittää ja hoitaa. Piti päättää perustetaanko yritys vai yhdistys, mennäänkö jonkin osuuskunnan jäseniksi vai muodostetaanko osakeyhtiö. Jokaiselle piti valita oma roolinsa; kuka alkaa vastaavaksi toimittajaksi ja niin edelleen. Tähän liittyen piti selvittää, onko työryhmällä tarvittavaa osaamista ja tietoa eri lakipykälästä, jotka ovat olennainen osa kunkin työtehtävien hoidossa. Protomosta saimme muutaman tapaamisajan asiantuntijalta, joka antoi neuvoja muun muassa rahoituksen hankinnassa. Yhtäkkiä olikin valtava määrä asioita, joita täytyi selvittää normaalin toimitustyön rinnalla. Myös toimituksen ja verkkolehden nimen keksimiseen ja brändäykseen kului valtavasti aikaa, satoja työtunteja. Lopulta toimituksen nimeksi keksittiin Kuudes kulma ja verkkolehti sai kantaakseen saman nimen. Idea nimestä syntyi ryhmämetodista, jossa jokaiseen tulevaan juttusarjaan oli tarkoitus kirjoittaa kuusi eri näkökulmaa yhdestä teemasta.

”Puolueettoman” asiajournalismin sijaan kanta-aottava, tietyistä näkökulmista maailmaa tarkasteleva journalismi kasvattaa alaansa. Verkon informaatiotulvassa pärjää vain erikoistumalla ja rakentamalla luotettavan brändin. Kaunis, selkeä, yksinkertainen ja visuaalinen ilmaisu on yhä tärkeämpää. Journalismi ”estetisoituu”, kun siitä tulee entistä tärkeämpi osa ihmisten arkea ja identiteettiä. Lisäksi selkeää, hyvää ilmaisua tarvitaan ihmisten mielenkiinnon ylläpitämiseksi. Kaiken kaikkiaan journalistit tarvitsevat uusia taitoja, ja heidän työtään tulee aiempaa vaativampaa. (Heinonen & Ruotsalainen 2014, 5.)

---

¹ www.protomo.fi

Työn kehittäminen alkoi täysipäiväisesti; kaksi toimittajaa on edelleenkin kokopäiväisiä ja kaksi osa-aikaisia työntekijöitä. Hanna Hirvonen on Kuudes kulma - verkkolehden vastaava toimittaja ja toimittaja, tämän opinnäytetyön kirjoittaja on vastaava kuvatoimittaja ja toimittaja Kirre Koivunen, Katri Tenhola somevastaava, osa-aikainen kriitikko ja kielenkääntäjä ja Sabina Mäki on osa-aikainen toimittaja. Helmikuussa 2016 toimitus laajeni; mukaan tuli media-alan opiskelijoita, taiteilijoita ja Namibia-juttusarjasta innostunut työryhmä. Uusien tekijöiden innoittamana verkkolehteen avattiin kulttuuri- ja maailma-osiot. Molemmissa julkaistaan ajankohtaisia haastatteluja, kuvasarjoja, reportaaseja, musiikkia ja kulttuurikritiikkejä. Toimituksen perustamiseen, verkkolehteen ja ensimmäiseen juttusarjaan liittyvät käytännön asiat ovat lähinnä hoitaneet Hanna Hirvonen ja minä. Apurahahaut, osallistuminen Uutisraivaaja 2015 -kilpailuun ja juttusarjaan liittyvien juttujen joukkorahoituksen haku oli pääasiassa meidän vastuulla. Minä vastasin myös pääosin *Älä lähde vielä* -juttusarjan ryhmätapaamisten järjestelyistä.

Ryhmäjournalismissa kaikki dokumentoitu materiaali on kaikkien toimittajien käytettävissä. Toimittajat sopivat aina juttujen kirjoitusprosessin alkuvaiheessa, kuka kirjoittaa mistäkin ja miten materiaalia voidaan hyödyntää mahdollisimman järkevästi. Ryhmäkeskustelua eli ryhmähaastattelutilanteita käytetään paitsi tiedonhankintaan, niin myös media- ja ihmisoikeustaitojen kehittämiseen. Toiminnalliset ryhmätapaamiset avaavat luottamusta erityisesti haastateltavien ja toimittajien välille. Ryhmätapaamiset toimivat loistavasti juttusarjojen sisältöjen ideointiin; samaan aikaan haastateltavat tuntevat tulevansa kuulluiksi ja osalliseksi journalistisessa prosessissa. Richard Watson (2012) toteaa, että niin kutsutussa digitaalisessa demokratiassa viestiminen pohjaa kansalaismielipiteiden aggregointiin ja selkeään muotoiluun. Tämänkaltainen journalismi välittää tehokkaasti ”kansan äänen”, jolloin valtaa pitävien on aiempaa vaikeampi sivuuttaa kansalaiskeskustelua. (Watson 2012, 8–9.)

4.3 Verkkolehden julkaiseminen

”Mediamurroksen” tarkasteluissa tuodaan harvoin esiin sitä eroa, että perinteinen massamedia on sidottu kansallisvaltioon ja sen yhtenäiskulttuuriin, kun taas digitaalinen media on ”glokaalia, yhtäältä globaalia, toisaalta paikallista ja pienyhteisöihin sidottua. Massamedia oli keskeinen instituutio kansallisvaltion ja sen yhtenäiskulttuurin luomisessa. (Heinonen, S. & Ruotsalainen, J. 2014.)

Suomeen on jo perustettu muutamia tutkivaan journalismiin ja uudenslaisiin toimintatapoihin pohjautuvaa verkkolehteä, kuten Long Play² ja Rapport-joukkorahoituspalvelu³. Yhteistä Long Playn kanssa on pitkät, journalistiset, suomenkieliset jutut verkossa. Suurimmat erot Long Playn ja Kuudes kulma -verkkomedian välillä on se, miten yleisö otetaan mukaan journalismin prosessiin. Kuudes kulma ottaa yleisön vahvasti mukaan sisällönsuunnitteluun. Kuudes kulma kuitenkin poikkeaa työmetodiltaan muista toimituksista selkeästi, ja on tietoinen siitä, että yhtymäkohtia toisiin verkkolehtiin tulee paikoitellen olemaan. Myös ansaintalogiikka eroaa muista. Kuudes kulma -verkkolehden kaikki jutut ovat olleet toistaiseksi ilmaisia lukijoille. Uusi toimitus tulee hakemaan vielä pitkään omaa paikkaansa journalismin kentällä ja kehittää erilaisia ansaintamalleja pärjätäkseen kilpailijoille. Keräsimme tietoa Suomessa, USA:ssa ja Iso-Britanniassa julkaistavista lehtien verkkoyhteisöistä ja kansalaisjournalismista. Esimerkiksi Guardianin Comment is free⁴ -osio on enemminkin esimerkkinä ideamme kaltaisesta palvelusta kuin kilpailijasta. Guardian seuraa lukijoiden kommentteja määrätietoisesti ja nostaa mielenkiintoisimpia journalististen juttujensa näkökulmiksi. Kuudes kulma -verkkomediassa jokaisen kuution viimeinen näkökulma perustuu yleisön ehdotuksiin. Suurin ero on kieli sekä se, että Kuudes kulma on puhtaasi verkkomedia, jolloin juttujen taitto tai se, miten ne tarjotaan yleisölle, on näyttävämpi.

Meistä tuntui järkevältä rakentaa aina joku teemakokonaisuus, tehdä siihen jutut, puuttuva pala/palat, ja linkkailla meidän tulevien Facebook- ja Twitter-tilien kautta meneillään olevaan juttusarjaan ja keskusteluun liittyviä linkkejä (esimer-

---

² <http://longplay.fi/>

³ <http://www.rapport.fi/>

⁴ <http://www.theguardian.com/uk/commentisfree>

kiksi muiden lehtien julkaisemia artikkeleita, jotka liippaavat läheltä kyseistä ai-
hetta). Näin meillä olisi aina "verkkolehti" jostain tietystä aiheesta, joka eläisi
nettisivujen ulkopuolella yhtä paljon kuin itse sivuilla. Joku yhdistävä tekijä tie-
tysti tarvitaan, sellaisena voi hyvin toimia ryhmämetodin tuoma tietynlainen ih-
misläheisyys - se, että haastateltavia kuunnellaan ja itsekin osallistumme kes-
kusteluun aktiivisesti. Ja ehkä se, että aiheet ovat jollain tavalla ihmisten elä-
mästä - ei abstrakteja taideanalyysyjä esimerkiksi tai puhtaasti talousuutisia. Tai
jos niitä on, ne linkittyvät kokonaisuuteen, joka jollain tavalla koskettaa kuitenkin
ihmisiä konkreettisesti.

Työryhmän perustama verkkolehti www.kuudeskulma.fi⁵ avattiin kesäkuussa
2015 ja työryhmä keräsi siitä palautetta ja pyrkii löytämään parhaat keinot vuo-
rovaikutuksen lisäämiseksi. Tavoitteena on kehittää juttujen julkaisualustaksi
verkkosivusto, jossa myös lukijoista tulee osallistujia. Toimituksen ja keskustelu-
ryhmien jäsenet esitellään lukijoille. Lukijat saavat esittää julkaistuihin artikke-
leihin liittyviä kysymyksiä ja esimerkiksi ehdottaa uusia haastateltavia. Erityistä
työssä on, että samaa teemaa käsitellään kuukausia, jolloin voidaan perehtyä
myös lukijoiden sanomisiin. Lukijoiden kommentit ja kysymykset ovat olennai-
nen osa työryhmän journalistista työtä. Tavoite on haastaa erilaisia näkökulmia
kohtaamaan toisiaan ja muodostaa työryhmän kirjoittamista jutuista erilaisten
näkökulmien verkostoja. "Älä lähde vielä" ei siis ollut yksittäinen projekti vaan
uuden toimituksen työn alku.

Miksi työryhmä valitsi verkon? Kustannusrakenne on kevyt ja julkaisujen levitys
on vaivatonta suuremmallekin yleisölle. Myös uusi sukupolvi käyttää pääasiassa
verkkoa ja vuorovaikutus on helppoa keskusteluryhmien kesken. Sivustolla
myös raportoidaan muistakin keskusteluryhmissä esille nousseista asioista se-
kä journalistisesta työstä. Aiheiden käsittely jatkuu, jotta kuka tahansa voi osal-
listua. Haluamme aina etsiä lisäkysymyksiin uusia mielipiteitä, faktoja sekä mui-
ta vastauksia.

---

⁵ <http://www.kuudeskulma.fi>

Helsinkiläinen luova toimisto Stash Creative⁶ suunnitteli ja toteutti Kuudes kulma -verkkolehden julkaisualustan. Toimitus halusi luoda verkkolehdelle värikään ja luovan ilmeen, joka yhdistyy kekseliäällä tavalla ihmisläheiseen ja informatiiviseen ympäristöön. Samalla sivun haluttiin olevan kevyt, selkeä ja moderni. Avainsanoja ilmeelle olivat luovuus, ihmisläheisyys, inhimillinen ympäristö, vuorovaikutukseen kannustava, värikäs ja kiehtova sekä oivaltava ja alkupeäinen. Tunnuksesta voi tunnistaa kaksi K-kirjainta (Liite 3), joista toinen on väreiltään kylmä ja toinen lämmin. Tämä kuvastaa myös koko verkkolehden visuaalista ilmettä ja alleviivaa eri näkökulmien ideaa luomalla kontrastia: ”Kuudelle artikkelille kuusi väriä.” Stash Creative kehitti lukijoiden viihtymisen lisäämiseksi interaktiivisen kuution⁷. Kuutio pyörii itsestään kevyesti esitellen lukijalle eri jututarjoja. Ensimmäinen beta-versio julkaistiin kesäkuussa 2015 ja keräsimme lukijapalautetta. Palautteen perusteella sivuja uudistettiin jonkin verran ja loka-kuussa 2015 julkaistu versio on saanut enemmän positiivista palautetta. Verkkolehti on nyt helppokäyttöisempi ja selkeämpi edelliseen versioon verrattuna.

---

⁶ www.stashcreative.fi

⁷ <http://kuudeskulma.fi/>

5 ÄLÄ LÄHDE VIELÄ – ensimmäinen juttusarja

Jenna Rantajoki oli kahden pienen lapsen äiti, joka menehtyi 27-vuotiaana heinäkuussa 2014 laajalle levinneeseen rintasyöpään. Sovimme Jennan kanssa sairauden alkumetreillä, että voin seurata Jennan ja hänen läheistensä elämää hänen kuolemaansa asti ja tehdä siitä dokumentin ja kirjoittaa artikkeleita. *Äiti, älä lähde vielä* -dokumentti on kuvaus nuoren äidin sairastumisesta ja muun muassa siitä, miten se vaikutti perheen elämään. Jenna luovutti sairauden aikaiset päiväkirjansa minulle journalistista työtä varten. Päiväkirjoissa (Liite 4) on lukuisia pohdintoja esimerkiksi siitä, miten kuolemasta on puhuttu lapsille, lasten käytöksestä sairauden takia muuttuneen äidin lähellä ja pesäeron tekemisestä. Tavoitteena Jennalla oli, että nuorten naisten rintasyöpäepäily otettaisiin vakavasti, eikä diagnoosin tekeminen kestäisi liian kauaa. Yksi tärkeä syy dokumentin ja juttusarjan teolle oli myös se, että lapsille jäisi muistoksi kattava materiaali heidän äidistään.

Keväällä 2014 ehdotin toimittaja-kollegoille artikkelisarjan kirjoittamista Jennasta. Tässä vaiheessa olimme jo perustaneet työryhmän ja kehitelimme uudenlaista ryhmämetodia. Maaliskuussa 2014 kokosimme ensimmäisen keskusteluryhmän. Huhtikuun 9 pv. 2014 kokoonnuimme ensimmäisen kerran ryhmätaapaamiseen Jennan kotiin ja teimme ensimmäiset haastattelut. Muut keskusteluryhmän jäsenet olivat Jennan paras ystävä Riikka, joka toimi Jennan omaishoitajana, sekä molempien naisten äidit. Mukana oli myös muuta lähipiiriä, kuten Jennan ystäviä. *Älä lähde vielä*⁸ -juttusarja kuvaa nuoren naisen ja hänen läheistensä elämää tilanteessa, jossa kuoleman tiedetään saapuvan liian aikaisin. Juttusarjaan kuuluva ensimmäinen reportaasi *Ystävänpäivä* julkaistiin kesäkuussa 2014 ja rahoitettiin Rapport-joukkorahoituksessa. Myöhemmin haimme joukkorahoitusta myös *Äiti* -jutulle.

Halusimme, että journalismi on juttujemme keskeisille henkilöille hyvä kokemus. Ensimmäisen juttusarjan teon aikana moni sai riemukkaita muistoja esimerkiksi Jennan kotona järjestetyissä studiokuvauksissa toukokuussa. Koska Jennan lähipiiristä koostuva keskusteluryhmä oli pilottihanke, työhön kuului ryhmämeto-

⁸ <http://kuudeskulma.fi/alalahdeviela/>

din suunnittelua ja kehittämistä. Pyysimme erilaisia ihmisiä (kuten lääkäriä) vierailemaan keskusteluryhmässä - ja samalla selvitimme innokkuuden tai vastahakoisuuden syitä. Ryhmän osallistujilta puolestaan kerättiin kokemuksia yhdessä toimimisesta. Olennaista oli ymmärtää mistä, miksi ja miten ihmiset haluavat puhua mediassa sekä luoda ääneen pääsulle uusia mahdollisuuksia. Kokemustiedon lisäksi ja yleiskuvan saamiseksi, teimme myös yksilöhaastatteluita ja haastattelimme asiantuntijoita. Haastattelimme esimerkiksi saattohoitajaa, joka kohtaa paljon lapsia, joiden vanhempi on kuolemassa. Pyysimme myös lakimiestä vastaamaan testamenttiin liittyviin kysymyksiin.

Ensimmäisen juttusarjan aiheet julkaisujärjestyksessä: *Ystävänpäivä*⁹ (Hanna Hirvonen) käsittelee omaishoitajuutta ja *Äiti*¹⁰ (Kirre Koivunen) kertoo äitiydestä sairauden aikana. *Häiriötekijä*¹¹ (Hanna Hirvonen) käsittelee kuoleman kohtaamista, *Prognosis pessima*¹² (Sabina Mäki) nuorten rintasyöpädiagnooseista ja *Selvityspyyntö*¹³ (Katri Tenhola) käsittelee sairauteen liittyvää paperisotaa. Juttusarjan valokuvat ovat minun kuvaamiani. Älä lähde vielä -juttusarja ja Kuudes kulma -toimitus on saanut paljon huomiota eri medioissa, muun muassa Helsingin Sanomat, Journalisti, Kansan Uutiset ja Iltasanomat ovat kirjoittaneet juttuja meistä. Facebookissa tehtiin pelkästään yli 36500 jakoa yhden päivityksen (Liite 5) osalta toukokuussa 2014, mikä kertoo siitä, että Jennan tarina ja juttusarja kiinnostaa ihmisiä. Saimme myös todisteen siitä, että ryhmäjournalismi toimii myös käytännössä. Ihmiset, jotka halusivat äänensä kuuluviin, pääsivät esille heille tärkeän asian kanssa. Tavoitteena oli levittää juttuja erilaisille lukijoille (sähköpostin liitteenä, paperisina tulosteina, omalla verkkosivullamme sekä muualla mediassa, kuten järjestöjen lehdissä). Samalla kartoitimme lukukokemuksia: tutkimme esimerkiksi, onnistuivatko juttumme kirvoittamaan keskustelua verkkosivullamme, muualla mediassa tai palautteessa.

Koko juttusarjan tekoprosessi ensimmäisestä tapaamisesta jäähyväisiin ja uuran laskuun toteutettiin luonnollisesti Jennan ja hänen läheistensä ehdoilla. Ai-

⁹ <http://kuudeskulma.fi/ystavanpaiva-2/>

¹⁰ <http://kuudeskulma.fi/aiti/>

¹¹ <http://kuudeskulma.fi/hairiotekija/>

¹² <http://kuudeskulma.fi/prognosis-pessima/>

¹³ <http://kuudeskulma.fi/selvityspyynto/>

heen arkaluontoisuuden ja poikkeuksellisen tilanteen vuoksi, jossa haastatettava tulee kuolemaan ennen juttusarjan ja dokumentin julkaisua, teimme kirjalliset sopimukset kaikesta materiaalin käytöstä Jennan ja hänen läheisten kanssa. Sovimme myös, että Jennan läheiset saavat kaiken julkaistavan materiaalin etukäteen luettavaksi.

Järjestimme Jennan kanssa ryhmätapaamisia yhteensä kolme kertaa (huhti-, touko- ja kesäkuussa 2014) ja jokainen toimittaja teki myös erikseen yksilöhaastatteluja ryhmän jäsenille hyödyntäen ryhmähaastattelun periaatteita (ks. Luku 2). Hanna ja minä asuimme samalla paikkakunnalla, joten olimme enemmän yhteydessä Jennaan. Erityisesti minä vietin paljon aikaa hänen kanssaan tehden muun muassa dokumentaarista valokuvausta dokumentin kuvausten lomassa. Kävimme yhdessä useita kertoja Porin sairaalassa Jennan hoidoissa, vietimme päivää tivolissa Jennan lasten kanssa ja järjestimme viikon kestävän ”Neljän tähden illallinen” -tapahtuman yhdessä Jennan läheisten kanssa. Minulle ja Jennalle ehti muodostumaan kahden vuoden aikana tiivis ystävyysuhde ja koinkin toimittajan roolin välillä haasteelliseksi. Kamppailin useamman kuin yhden kerran itseni kanssa, voinko ja jaksanko tehdä tätä. Milloin on sopiva hetki kysyä kysymyksiä ja milloin on parempi olla hiljaa. Keskustelimme Jennan kanssa monista aiheista, kuten siitä, miten ihmiset reagoisivat, kun julkaisemme Jennan tarinan hänen kuolemansa jälkeen. Pohdimme, että mahdollisesti kaikki eivät ymmärrä sitä, että olemme tehneet tätä työtä jo pitkän rupeaman, noin 2,5 vuoden ajan ennen Jennan kuolemaa. Jenna halusi omasta tahdostaan aktiivisesti viedä prosessia eteenpäin. Hän on se henkilö, joka tahtoi dokumentin sekä tämän juttusarjan julkaistavaksi. Koin, että merkittävää tässä työssä on se, että voin auttaa muita ihmisiä ja samalla kerätä materiaalia journalistisiin juttuihin.

Ostimme runsaasti appelsiineja ja porkkanoita ensimmäiseen ryhmätapaamiseen ja teimme Jenna kanssa yhdessä mehulingolla mehuja. Tämä yhteinen tekeminen rentoutti alkua, koska paikalla oli ensimmäistä kertaa paljon uusia kasvoja. Jennan ja Riikan äidit sekä sillä hetkellä Jennan omaishoitajana toiminut Riikka ja toimittajakollegani näkivät ensimmäistä kertaa toisensa. Kuvasin koko ryhmätapaamisen ja kameran läsnäolo ei haitannut ketään. Häärasimme

kaikki mehutuksen ympärillä ja aloimme suunnitella näkökulmia ja tulevaa juttusarjaa. Tunnelma mehua tehtäessä oli rento ja iloinen, ihmiset nauroivat ja puhelivat. Tärkeintä tässä oli mielestäni se, että haastateltavat tunsivat olonsa kohtisaksi toimittajien kanssa ja toimittajat saivat tutustua haastateltaviin. Tilanteesta saimme kerättyä materiaalia myös toimitukselliseen sisältöön: yksityiskohtia Ystävänpäivä-reportaasiin sekä otteita dokumenttiin. Saimme mehua tehdessämme myös kuvamateriaalia, joka ilmentää hyvin työskentelytapaamme. Ensimmäisestä ryhmätapaamisesta jäi hyvä fiilis kaikille ja kaikki halusivat jatkaa projektia. Pidimme toimituksen kanssa parin päivän tapaamisen samassa yhteydessä ja suunnittelimme juttusarjan tulevaa toteutusta ja sitä, kuka haluaa kirjoittaa mistäkin näkökulmasta.

Seuraava ryhmätapaaminen oli vielä enemmän mediakasvatuksellisia metodeja hyödyntävä kuvauspäivä toukokuussa 2014. Järjestimme ystäväkuvaukset¹⁴ Jennalle ja hänen läheisimmille ystävilleen. Rakensimme kuvausstudion Jennan kotiin, hänen sänkynsä viereen. Maskeerasin jokaisen kuvattavan ja otimme paljon kuvia. Päivän aikana suunnittelimme, juttelimme ja nauroimme. Kerroin yhdessäolon lomassa median eri rooleista ja kuinka tärkeää on ymmärtää medialukutaitoa. Vaikka olimme valmistautuneet osittain siihen, että Jennan tarinasta ollaan kiinnostuneita, niin silti suosio sosiaalisessa mediassa johti siihen, että lehdistö kävi aika aggressiivisestikin Jennan ja hänen läheistensä kimppuun. Jennan ystävät vetosivat Facebookissa ihmisiä osallistumaan Ystävänpäivä -artikkelin ja dokumentin joukkorahoitukseen. Yhtäkkiä useat tahot halusivat julkaista Jennan tarinan. Sovimme, että kaikki kyselyt ohjataan minulle eikä Jennan tai muiden läheisten tarvitse antaa lausuntoja. Olin kolme päivää puhelimessa ja vastasin sähköposteihin selittäen, että Jenna ei halua ja jaksaa antaa haastatteluita tässä elämäntilanteessa. Tarkoituksena oli keskittyä vain meidän tuottamaan juttusarjaan ja dokumenttiin.

Minna Holopaisen (ks. Luku 4.1) maininta siitä, että sosiaalisessa mediassa voidaan joskus hyvinkin taitavasti tunteisiin vedoten tavoittaa lukijoita, piti kohdallamme paikkansa. Me toimittajat itse emme tehneet päivitystä, ja olimme melko varmoja siitä, että siinä tulee juuri käymään niin kuin nyt kävi. Jennan

---

¹⁴ <http://kuudeskulma.fi/ryhmametodi-kaytannossa-ystavakuvaukset/>

ystävät eivät osanneet arvata mitä päivityksestä voi seurata ja tuloksena oli sattunutta ihmisten päänäköistä tunteella kirjoitettu viesti, joka levisi kulovalkean tavoin. Holopainen (ks. Luku 4.1) toteaa tekstissään, että informaatio- ja viestintämedia saa syöttejä, joihin sen on tartuttava ja se sitoo työaikaa muusta.

Kesäkuussa pidimme viimeisen ryhmätapaamisen, jossa lähinnä keskustelimme yhdessä Jennan ystävien kanssa. Ystävät kertoivat omia kokemuksiaan Jennan sairauden ajalta ja siitä, miltä heistä tuntui osallistua journalistiseen projektiin tällaisessa tilanteessa. Kaikki olivat sitä mieltä, että on todella tärkeää puhua asioista, joita Jennalle tapahtui. Kuolevan ihmisen ja hänen läheistensä elämän seuraaminen vaikeassa tilanteessa oli outoa, mutta samaan aikaan jollain tapaa kiehtovaa. Kuolema ei ole itselleni enää suuri möykky, vaan se on yksi osa meidän jokaisen tarinaa. Kuoleva ihminen ei välttämättä olekaan se sängyssä kuolemaa odottava henkilö, vaan hän voi olla myös lujasti elämän langasta kiinni pitävä ihminen, joka haluaa toteuttaa asioita, joihin ei ennen ollut mahdollisuutta, aikaa tai rohkeutta.

Suurin haaste koko kirjoitusprosessissa oli jutun jatkaminen Jennan poismenon jälkeen. Olin uuden tilanteen edessä. Olin ystäväystynyt Jennan kanssa projektin myötä ja päässyt lähelle hänen ajatuksiaan. Hautajaisten jälkeen pidin taukoa kirjoittamisesta. Kukaan meistä toimittajista tai Jennan läheisistä ei ollut vähään aikaan yhteyksissä. Raskas matka oli päättynyt.

Seuraavan kerran avasin Jennan päiväkirjat Itä-Suomessa, keskellä metsää, piilopirtissä, jossa sain olla aivan rauhassa. Totesin, että minun osaltani tämä raskas matka ei ollutkaan päättynyt. Oli palattava niihin asioihin ja muistoihin, joita olimme yhdessä kokeneet Jennan ja hänen läheistensä kanssa. Ikävä oli kova ja kirjoittaminen ei sujunut. Tuntui, että minulla ei ollut Jennasta jäljellä muuta kuin sanat, jotka hän oli kirjoittanut. Niistä oli vaikea luopua. Mielessä pyöri, mitä sitten tapahtuu, kun kirjoitus on valmis? Joudunko oikeasti irrottamaan ja antamaan periksi? Jennan osallistumisella juttusarjan ja dokumentin tekoon on niin inhimillistä kuin yhteiskunnallista merkitystä. Moni tulee saamaan lohtua sekä tietoa vakavasti sairaan henkilön selviytymisestä arjessa. Se on puheenvuoro kaikkien niiden nuorten sairastuneiden äitien puolesta, jotka eivät ole tulleet kuulluiksi.

6 RYHMÄJOURNALISMIA NAMIBIASSA

Olin Hanna Hirvosen kanssa toimittajamatkalla Namibiassa 22.4.-21.5.2015. Tavoitteena oli toteuttaa ryhmäjournalismoa, tehdä artikkeleita ja kuvareportaaseja sanoma- ja aikakauslehtiin sekä Kuudes kulma -verkkomediaan. Tavoitteena oli myös järjestää kiertävä valokuvanäyttely sekä tuottaa teksti- ja kuvamateriaalia eri ministeriöille ja naisorganisaatioille. Järjestimme Namibian pääkaupunki Windhoekissa 9.5.2015 ryhmäkeskustelun, jonka aiheina olivat naisten asema sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeudet Namibiassa. Hanna Hirvonen saapui Windhoekiin 23.4.2015 ja minä matkustin sinne 1.5.2015 suoraan Roomasta.

Kontaktien luomisessa auttoi kaksi asiaa. Toimittajaryhmän kolmas jäsen ja matkamme fikserinä ja valokuvaaja-toimittajana toiminut Nita Syväoja oli Namibiassa vaihto-oppilaana ja hän pystyi luomaan kontakteja etukäteen. Itse olen tehnyt pitkään kansainvälistä ihmisoikeustyötä ja tutkinut erityisesti woman-at-risk-tapauksia. Työstän dokumenttia matriarkaalisista alkuperäiskansoista ja minulla on erinomaiset kansainväliset kontaktit erityisesti näihin teemoihin liittyen. Ennen Namibiaan saapumista matkustin Roomaan kansainväliseen seminaariin tapaamaan naistutkijoita, jotka ovat perehtyneet samoihin asioihin, ja jotka antavat asiantuntijahaastatteluita Namibiassa työstettäviä lehtiartikkeleita ja dokumenttia varten. Loimme yhteydet namibialaisiin yksittäisiin ihmisiin ja perheisiin ihmisoikeusjärjestöjen avulla. Löysimme paikalliset ihmiset ja heidän kokemuksensa. Jouduimme hakemaan vastauksia muun muassa seuraaviin kysymyksiin: Ketä keskusteluryhmään kannattaisi kutsua, vai voiko noista mainituista aiheista puhua vapaasti, miten saamme ihmiset puhumaan parhaiten ja millainen on ihmisten mentaliteetti, onko mahdollista koota tuollainen keskusteluryhmä useaksi tunniksi yhteen paikkaan?

Päädyimme pitämään ryhmätapaamisen Windhoekissa, koska se oli hyvä keskustelun kannalta. Ihmiset ovat tulleet muualta ja aiheet koskevat myös muuta maata eikä pelkästään pääkaupunkiseutua. Haasteena olivat namibialaiset, jotka ovat kokemuksemme ja paikallisten haastateltavien mukaan suhteellisen passiivisia yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttamiseen osallistumisessa

(ei mielenosoituksia tai avointa keskustelua muuta kuin lehtien palstoilla). Myös näkyvää rasismia valkoisia kohtaan esiintyy paikoitellen muun muassa maan pitkäaikaisen apartheid-historian takia. Jouduimme liikkumaan turvallisuutemme vuoksi eri järjestöjen edustajien mukana. Pääkaupungin slummehin ei voinut mennä ilman paikallisia, ja siellä olivat minun tutkimat woman-at-risk -tapaukset. Järjestö Hope Village toimii myös Katuturassa, johon olimme menossa tekemään haastatteluita.

Tarkoituksenamme oli toteuttaa ryhmäjournalismin ryhmämetodia ja kysyä ryhmätapaamisessa namibialaisilta itseltään, millaiset aiheet ovat tällä hetkellä tärkeitä. Olimme myös tehneet listan alustavista kysymyksistä, joihin halusimme vastauksia matkamme aikana (Liite 6). Tavoitteena oli saada ihmiset pohtimaan yhdessä Namibian sosiaalista rakennetta heijastavia muotokuvia; tarkoituksena oli identifioida, mitkä paikat, toiminnat, tapahtumat ja esineet ovat keskusteluihin osallistuville ihmiselle ja heidän läheisilleen tärkeitä. Keskustelussa toimittajien keskeisin tehtävä on luoda turvallinen ympäristö, jossa osallistujat tulevat kuulua myös vaikeista aiheista; kaikille tarjotaan mahdollisuus henkilöhaastatteluun ryhmäkeskustelun jälkeen. Halusimme viritellä avointa keskustelua, eikä hakea vastauksia valmiiksi valittuihin näkökulmiin. Yhteisen keskustelun / päivän lopuksi tarkoituksena oli pohtia näkökulmia suomalaiseen mediaan. Ryhmähaastattelujen jälkeen syventäisimme esille nousseita aiheita / yhdessä valittuja näkökulmia yksilöhaastatteluun ja kuvauksiin.

Hirvonen sekä Syväoja valmistelivat suurimman osan ryhmäkeskusteluun liittyvistä käytännön asioista minun saapumiseen mennessä. Pyysimme myös muutamaa ihmistä, joita olimme jo aiemmin matkalla haastatelleet, tiedottamaan tästä keskustelusta verkostoilleen. Tapaaminen pidettiin musiikki- ja taidekahvilassa (Jojo's Music and Arts Cafe) kaupungin keskustassa. Heti alkumetreillä törmäsimme tässä opinnäytetyössä luettelemaani ensimmäiseen ryhmähaastatteluun liittyvään ongelmaan (ks. Luku 2.2); siihen, kuinka saada tarpeeksi monta ihmistä paikalle. Loppujen lopuksi paikalle saapui vain yksi ihminen, vaikka moni oli luvannut osallistua ryhmätapaamiseen. Haastateltava kertoi herkistyneensä molemmille teemoille jo nuorella iällä: hänen paras ystävänsä on lesbo, ja hän itse on nelilapsisen perheen ainoa tytär.

Olimme etukäteen valmistautuneet siihen, että paikalle ei välttämättä saapuisi ketään ja vaihdoimme lennosta päivän ryhmäjournalsmi-ideaa siihen suuntaan, että toteutamme ryhmähaastattelun pienemmällä porukalla. Olimme olleet kuitenkin verrattain vähän aikaa Windhoekissa ja teimme muita haastatteluja ja töitä samaan aikaan, kun järjestimme ryhmäkeskustelua. Meitä oli siis kaksi toimittajaa ja yksi haastateltava ryhmätapaamisessa. Juttelimme haastateltavan kanssa kolmisen tuntia, ja kuulin hänen kantansa valittuihin aiheisiin.

Koska ryhmätapaamiseen ei osallistunut tarpeeksi ihmisiä, suunnittelimme juttusarjan näkökulmat siten, että ne olisi mahdollista toteuttaa pienemmissä kylissä ja pohjoisessa focus group interview:na eli täsmäryhmähaastatteluina (ks. Luku 2), sillä suuri osa matka-ajasta käytettiin muualla kuin pääkaupungissa. Päätimme Hannan kanssa, että toteutamme Namibia 26 v. -juttusarjaan kuusi henkilökuva eri näkökulmia edustavista namibialaisista. Ryhmätapaamisessa haastattelemamme henkilö on yksi heistä ja näkökulmana on naisten asema, johon liittyen oli tietysti valtava määrä kysymyksiä, mutta tulemme nostamaan hänen jutussaan esille ne, mitkä liittyivät Taimin omaan elämään - tai muuten olivat hänelle erityisen tärkeitä tai tunteita kuohuttavia.

Teimme Windhoekin jälkeen muutaman ryhmähaastattelun Pohjois-Namibiassa erilaisista lähtökohdista tulevien ihmisten ja yhteisöjen kanssa, kuten Khwe sanat, Ovambot ja erilaiset nuorisoryhmät. Namibia 26 v. -juttusarjan näkökulmat ovat seuraavanlaiset henkilökuvat¹⁵: Thaddeus; Khwe sanin näkökulma, Fidi; oman tiensä kulkijan näkökulma, Anne; suurlähettilään näkökulma, Martha; kuningattaren näkökulma, Taimi; itsenäisen naisen näkökulma ja Sean; muusikon näkökulma. Artikkelit ovat pitkiä, minimissään 15 000 merkkiä. Ne tulevat saamaan laajan näkyvyyden yhteistyöverkoston ansiosta. Yhteistyökumppaneina olivat kansainväliset ihmisoikeusjärjestöt, kuten Amnesty International, Punainen Risti ja UNICEF. Lisäksi verkostoon kuuluivat Suomen ja Namibian suurlähetystöt, sosiaali- ja terveysministeriö, ulkoasiainministeriö, sisäasiainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, taidemuseot, kirjastot, kansalaisopistot, paikalliset naisorganisaatiot ja eri oppilaitokset.

---

¹⁵ <http://www.kuudeskulma.fi/namibia>

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa keskityn nimenomaan vastaamaan tutkimuskysymykseen ”miten ryhmäjournalismin metodi kehittyi ensimmäisen juttusarjan aikana?” enkä esimerkiksi siihen, kuinka toimituksen tai verkkolehden perustaminen sujui. Toisaalta nämä kaikki asiat kulkevat käsi kädessä eikä niitä voi erottaa liiaksi toisistaan.

Toimintatutkimuksella oli merkittävä rooli tässä kehittämistyössä, ja siitä hyötyvät paljon muutkin kuin itse toimittajat. Tähtäsimme avoimeen ja läpinäkyvään keskusteluun, joka takaa yhä enenevässä määrin eettisesti onnistuneen journalistisen prosessin. Selkeän vision saavuttamiseksi oman näkemyksen ja omien päätelmien teolla on suuri merkitys. Peräänantamattomuus synnyttää ihmeitä. Se on myös ominaisuus, joka on johtanut positiivisiin tuloksiin ryhmäjournalismin toteutuksessa. Olemme luoneet moniammatillisia paikallisia ja kansainvälisiä työmalleja ja pystyneet lisäämään myös muiden tahojen toimintamahdollisuuksia.

Mediakasvatuksellisten toimintojen positiiviset vaikutukset oli silmin nähtävissä ryhmätapaamisissa ja haastattelutilanteissa. Suurimmat vaikutukset ovat juuri tapahtuneet sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen kehityksessä. Haastateltavat ja myös toimittajat olivat motivoituneita ja innostuneita aiheesta ja panostavat paljon omiin rooleihinsa. Ryhmän jäsenet innostuivat tekemään myös itsenäisesti omia juttuja, joita he eivät aiemmin olleet ymmärtäneet tai halunneet tehdä. Heidän itsetuntonsa on vahvistunut, ryhmätaidot ovat kehittyneet ja kärsivällisyys eri tilanteissa on kasvanut.

Jouduimme uutena toimituksena ja uuden idean kanssa perustelemaan tarpeellisuuttamme eri tahoille monia kertoja. Se, kuinka viestimme ja minkälaiset vuorovaikutustaidot meillä on, vaikuttaa suuresti myös olemassaoloomme. Mediataidoiltaan meidän pitää omata median taustarakenteiden tuntemusta, teknisiä taitoja sekä aktiivista ja kriittistä mediankäyttöä. Viestinnän lainsäädännön seuraaminen vaatii myös erityistä aktiivisuutta. Jo yksistään tekijänoikeuskysymykset on laaja lainsäädännöllinen asia, josta pitää tietää paljon viestinnän ja ryh-

mäjournalismin yhteydessä. Mediataidot eivät myöskään ole synnynnäinen ominaisuus, vaan opittavissa ja opetettavissa olevia asioita, joissa aina pitää kouluttautua pysyäkseen ajan tasalla. Asiantuntijuus ja osaaminen ovat työyhteisön avainsanat. Arvioimme omaa työtämme ja siitä saatua tietoa, jota hyödynnetään omassa tulevassa toiminnassa. Tämän lisäksi tätä tietoa saatetaan toisten toimijoiden ulottuville. Olemme avoimia myös epäonnistumisissa ja toteutumatta jääneiden tavoitteiden kuvaamisessa, sillä ne ovat toisille hyödyllistä tietoa. Mielestäni olemme kyenneet vastaamaan ajanmukaisiin vaateisiin journalismin kentällä. Teknologia ja journalismi kehittyvät ja muuttuvat alati, joten on tärkeä pitää asiantuntijuutta ja ammattitaitoa yllä.

Yhteisö koetaan turvalliseksi, jos oma rooli ryhmässä on omaa ajatusmaailmaa vastaava ja koetaan vaikuttamisen mahdollisuutta sekä osallisuutta yhteisöön tai sen tavoitteen toteuttamiseen. Tavoite ja yhteinen tekijä voi olla mikä tahansa yhteisön jäseniä kiinnostava asia. (Helmiö 2010, 106.) Ensimmäisen juttusarjan jälkeen olen alkanut ajatella, että ehkä meidän projekti ei missään vaiheessa olekaan mikään "lopputuote", vaan se voisi, ja sen ehkä pitääkin, muuttua sen mukaan, mikä ihmisiä tuntuu kiinnostavan. Eli käyttäjien (ja ei-vielä-käyttäjien) kanssa pitää olla jatkuvassa vuorovaikutuksessa, ja voidaan muokkaila ideaa matkan varrella ihan koko ajan.

Haasteena oli erityisesti verkkosivujen tekeminen, koska se rakennettiin kuusi näkökulmaa huomioon ottaen. Kokonaisuudessaan ensimmäisen juttusarjan julkaisu kesti noin vuoden verran, koska emme saaneet julkaisualustaa valmiiksi ajoissa. Myös Jennan kuolema aiheutti projektin seisahtumisen hetkeksi ja läheisille oli annettava suruaikaa. Kokemukset ryhmämetodin testaamisesta käytännössä on positiivisia. Pystyimme luomaan haastattelutilanteista ikään kuin vuorovaikutteisia ja toiminnallisia keskustelutilanteita, jossa ei noudatettu normaalia toimittaja/haastateltava asetelmaa. Tähän olimme nimenomaan pyrkineet. Jennan paras ystävä Riikka Nurminen (2015) huomauttaa siitä myös blogitekstissään¹⁶,

---

¹⁶ <http://kuudeskulma.fi/hyvia-hermoja-hyvia-hetkia/>

Yhteinen projekti oli myös hyvin rasittava, etenkin sen jatkuessa vielä Jennan kuoleman jälkeen. ”Jennan tarina ei ollut yksinkertainen. Se vaati aikaa ja voimia toimittajaryhmältä, joka pureutui tähän haastavaan aiheeseen. Se vaati hermoja puolin ja toisin. Oli hetkiä, kun minun teki mieli lyödä hanskat tiskiinkin. Vasta muodostumassa olevasta toimittajaryhmästä jäi kesken kaiken pois yksi toimittaja, jolle olin antanut haastattelun jo kahdesti. Sitten aloitettiin toisen kanssa juttu alusta. (Nurminen 2015.)

Tuntui, että koko prosessi kesti turhan kauan. Nettisivut ei valmistuneet, Jenna kuoli, materiaalia oli paljon ja rahoitusta ei ollut juurikaan. Henkilökuntaa ja resursseja oli myös vähän. Tiedostamme myös, jos toimintaa pyöritetään pääasiassa yhdistyspohjalta tai lyhyinä projekteina, ammattiosaaminen ja tasalaatuinen palvelu voi kärsiä. Toiminta saattaa vähentyä tai se saattaa loppua ihan milloin vain, myös hallinnolliset tehtävät kärsivät tai jäävät hoitamatta. Harrastuspohjalta toiminta on usein lyhytnäköistä ja usein toiminta perustuu siihen, mitä työntekijät kokevat jonkin kohteen tarvitsevan, eivätkä sitoudu laajempiin teemoihin. Resurssien puute (rahoitus, työntekijämäärä, jaksaminen) on suurin heikkous. Koska toimintaa on jo suhteellisen pitkään pyöritetty liian vähäisellä rahoituksella, uhkana on, että sitoutuminen kärsii ja toiminta on lyhytnäköistä. Työryhmällä ei ole myöskään riittävästi teknologista osaamista, mutta onneksi olemme löytäneet hyvän yhteistyökumppanin verkkomedian kehittämiseen.

Ryhmäjournalismo toimii parhaimmillaan silloin, kun kaikki toimittajat sitoutuvat hoitamaan roolinsa loppuun asti myös juttujen kirjoittamisvaiheessa. Silloin juttusarjan tekeminen ei kestä läheskään niin kauan. Jos yksi toimittaja joutuu vastaamaan useammasta tekstistä, niin prosessi käy raskaaksi ja hidastuu, vaikka haastattelut ja litteroinnit joku muu olisikin jo tehnyt. Useampi kirjoittaja tuo samaan teemaan myös enemmän näkökulmaisuuutta ja juttujen levittäminen onnistuu paremmin. Uskomme ryhmäjournalismimenetelmään menestyksekkäänä haastattelumetodina. Valitettavaa on se, että emme ole tähän mennessä onnistuneet vielä ihan täysin haluamallamme tavalla, koska kaikki toimittajat eivät ole osallistuneet prosessin kaikkiin vaiheisiin täysipainoisesti. Tärkeää on myös se, että toimituksellinen työ pitää alkaa heti ryhmäkeskustelun jälkeen. Ensimmäisen juttusarjan aikana jouduimme tekemään paljon asioita, joita emme osanneet tehdä, kuten esimerkiksi verkkolehden perustaminen. Jossain vaiheessa se alkoi käydä todella raskaaksi, kun jouduimme keskittymään paljon muihin

asioihin ja opettelemaan taitoja, joita ei aiemmin ole ollut. Tuntui, että toimittajan työ jäi taka-alalle ja se hiersi koko työryhmää.

Haastateltavien, "aihetta elävien ihmisten" "mainokset", kuten Jennan ystävien Facebook-tempaus, purevat ehkä paremmin kuin toimittajien. Vastedes meidän kannattaa koota kaikille haastateltaville materiaali (ainakin kuva ja pieni pala tekstiä), jota he saavat vapaasti levittää. Näin voidaan toimia esimerkiksi silloin, kun keräämme joukkorahoitusta, haalimme näkyvyyttä eli esimerkiksi lukijoita verkkosivulla oleville juttusarjoille. Ensimmäisen joukkorahoituskampanjan suosio yllätti meidät täysin. Toinen juttu, *Äiti*, ei puolestaan kerännyt juuri ollenkaan rahoitusta, vaikka lukijoita jutulla oli paljon. Olemme miettineet, mistä tämä voi johtua. Yksi syy saattaa olla se, että sosiaalisessa mediassa asioiden saama huomio voi olla hyvin voimakas - mutta kestää vain hetken. Ihmiset saattoivat ajatella toisen jutun kohdalla, että "minähän osallistuin jo". Nämä tässä esittämiäni "ihmisten mietteet" ovat vain spekulointia, eli emme ole selvittäneet asiaa kysymällä tästä rahoittajilta itseltään.

Mielestämme Rapport-palvelu kuivahti kokoon heti "alkuhuman" jälkeen. Tapasimme yhden Rapportin perustajajäsenen, Aleksis Nokso-Koiviston, 2014 kesäkuun alussa Tampereella. Työryhmä halusi silti tehdä yhteistyötä uuden journalismin joukkorahoituspalvelun kanssa, ja olemme olleet aina tietyin väliajoin yhteydessä heihin muunkin yhteistyön merkeissä kuin pelkästään artikkelijulkaisujen takia. Jossain vaiheessa emme uskoneet enää, että Rapport voisi toimia meille merkittävänä tulonlähteenä; palvelu on edelleen olemassa, mutta sen omistajilla ei selvästikään ollut aikaa kehittää toimintaa (mikä on välttämätöntä, jos omaa julkaisua haluaa pyörittää). Oli kuitenkin hienoa olla mukana tuossa alkuhummassa. Ainakin opimme paljon sellaista, jota voimme hyödyntää omassa työssämme. Perusjutut, kuten selkeät ohjeet siitä, mihin valmis materiaali lähetetään ja missä muodossa sen pitää olla (minkä kokoisia kuvat ovat ym.), täytyy olla kunnossa siinä vaiheessa, kun mukaan otetaan esimerkiksi uusia toimittajia. Keväällä 2016 Rapporttiin on tulossa joitain uudistuksia ja virittelemme jälleen yhteistyötä uuden Namibia-juttusarjan kanssa.

Ryhmäjournalsmi mahdollistaa useiden juttujen teon samasta temasta, myös pienempien erillisten juttujen myymisen. Tämän lisäksi meidän on hyvä miettiä tarkkaan sitä, mikä on meidän bisnesidea, eli mistä me saamme rahaa. Ryhmäjournalsmin toteuttaminen vaatii kuitenkin monen ihmisen työpanoksen ja siinä on haastetta kuinka tehdä tuottava konsepti. Olemme nyt siinä vaiheessa, että on aika keskittyä ansaintamallien suunnitteluun ja toteutukseen. Bisnesidea voi olla joku muu kuin varsinainen lopputuote. Toiminnan voi rahoittaa esimerkiksi jollain sivubisneksillä, kuten myymällä ryhmäjournalsmin kouluttamista ja opettamista sivutoimisena opetuksena oppilaitoksiin tai tarjota ryhmäkeskustelujen sisältöä muille tahoille (ministeriöt, käsikirjoittajat, ketkä tahansa). Isoin muutos ajattelussamme normaaliin toimittajan työhön verrattuna on ollut se, että yritys-idea, "tuotetta", tai mitä ikinä olemmekaan tekemässä, voi kehittää yhteistyössä mahdollisten käyttäjien kanssa.

Ansaintamallit monimuotoistuvat. Harva journalistinen media voi tukeutua yhteen suureen rahoittajaan tai mainosrahaan. Media-alan ihmiset esimerkiksi kurssittavat, jotta saavat tehdä tärkeäksi tekemäänsä journalismia. Mainosrahaa saadakseen sisällöntuottajien on tarjottava yllättäviäkin tiloja. Kuudes kulma on käynyt jo neuvotteluja ryhmäjournalsmistista sisällöntuotannoista erilaisiin aplikaatioihin. Verkkomaksut yksittäisistä sisällöistä ovat yleistyneet myös Suomessa, ja joukkorahoitus tulee olemaan osa journalismin ansaintalogiikkaa. Pienyrittäjäyys kasvaa tiedonvälityksessä. Samalla julkaisu siirtyy enenevässä määrin verkkoon. Kun teknologian tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään paremmin, verkon journalististen sisältöjen tarjonta monipuolistuu; juttuihin yhdistetään kuvaa ja ääntä entistä luovemmin. Mielikuva siitä, että Internetissä luettaisiin vain lyhyitä juttuja, on jo vanhakantainen.

Kuudes kulma -toimituksella on laaja yhteistyöverkosto myös kansainvälisesti. Toimittajat ovat rohkeita ja innovatiivisia uudentyyppisen journalismin ja median kehittäjiä. Kuudes kulma -kehittämistyötä on tehty jo yli kaksi vuotta, ja työryhmä on sitoutunut jatkamaan pitkäkestoista toimintaa. Vaikka Namibiassa kaikki asiat eivät menneetkään ihan putkeen ja paikalle ei saapunut ihmisiä (mikä on ryhmäjournalsmin kannalta elintärkeää), uskomme konseptin olevan merkittävä työväline toimittajien työhön. Uskomme tähän, koska tähän mennessä saatu

lukijapalaute (Liite 7) on ollut yksinomaan positiivista. Olemme toteuttaneet keväällä 2015 myös *Taide työnä*¹⁷ -juttusarjan ryhmäjournalismi-menetelmällä ja siitä saadut kokemukset opettivat, kuinka kehittää konseptia. Koska ryhmäjournalismissa ollaan aina ihmisten kanssa tekemisissä, emme voi koskaan tietää tai päättää etukäteen kuinka asiat sujuvat. Tässä on myös oma jännittävä viehätöksensä, ja se on yksi osa ryhmäjournalismin prosessia.

Jenna Rantajoen viimeinen päiväkirjamerkintä 14.7.2014 kuvastaa hyvin opintomatkaa ryhmäjournalismin parissa ja *Älä lähde vielä* -juttusarjan valmiiksi saattamisessa: *Tänään on ollut raskas päivä. Öitä!*

---

¹⁷ <http://kuudeskulma.fi/taidetyona/>

LÄHTEET:

Aaltola, J. & Syrjälä, L. 1999. Tiede, toiminta ja vaikuttaminen. Teoksessa Heikkinen, H.L.T. & Huttunen, Rauno & Moilanen, Pentti (toim.) Siinä tutkija missä tekijä - toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Jyväskylä: Atena Kustannus.

Argillander T.; Martikainen V. & Muikku J. 2014. Kuva median murroksesta – Mitä käy kasvulle ja työpaikoille? TEM raportteja 25/2014. Viitattu 20.3.2016.
https://www.tem.fi/files/41208/TEMrap_25_2014_web_20102014.pdf

Dagspressens ekonomi 2014. Viitattu 20.2.2016.
http://www.mprt.se/documents/publikationer/rapporter/de_2014_web_reviderad.pdf

Eskola, J. & Suoranta, J. 2000: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Heikkinen, H.L.T.; Huttunen, R. & Moilanen, P. (toim.) Siinä tutkija missä tekijä - toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Jyväskylä: Atena.

Heinonen, S. & Ruotsalainen, J. 2014. Uusi journalismi? MEDEIA-hankkeen Tulevaisuuskliniikka II, 23.10.2014, Rakennustietosäätiö, Helsinki. Tutu e-julkaisuja 16/2014. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto. 63 s. ISBN 978-952-249-296-8.

Helmiö, Susanna 2010. Nuorten yhteisöllisyyden piirteitä päihdekulttuurissa. Julkaisussa Yhteisöllisiä näkökulmia nuorten päihdetyöhön. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Sarja C. Oppimateriaalit 21.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsinki University Press.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Holopainen, M. 2014. Viitattu 29.1.2016.
<http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194928669267/artikkeli/oletko+informaatiosodan+uhri.html>

Hujanen, T. 2001. Ääniradio. Teoksessa Kaarle Nordenstreng ja Osmo A. Wiio (toim) Suomen Mediamaisema. Vantaa.

Jyväskylän yliopisto 2009. Menetelmäpolkuja humanisteille. Viitattu 29.2.2016.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/ongelmanasettelu/ilmionkuvaaminen-ymparistossaan>.

Jääskeläinen, A. 2015. Päätoimittajalta: Suomi ansaitsee paremman keskustelun median tulevaisuudesta. YLE Uutiset. Viitattu 26.3.2016.
http://yle.fi/uutiset/paatoimittajalta_suomi_ansaitsee_paremmen_keskustelun_median_tulevaisuudesta/8530268

Koivunen, A. 2014. Ilmaisia uutisia ei ole. Suomen Tiedetoimittajien Liitto. Viitattu 29.1.2016.
<http://www.tiedetoimittajat.fi/tag/ansaintalogiikka/>

Kotilainen S. 1999. Mediakasvatuksen monet määritelmät. Mediakasvatus, Helsinki: Edita 1999.

Kotilainen S. & Sintonen S. (toim.) 2005, Mediakasvatus 2005. Kansalliset kehittämistarpeet. Oikeusministeriö.

Kuudes kulma 2015. Kuudes kulma -toimituksen muistiinpanot.

- Kurkela, A. 2013. Osallistava journalismi aikakauslehdissä – noidankehä vai lisäarvoa lukijoille? Journalismikritiikin vuosikirja 2013.
- Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino
- Kuula, A. 1999. Toimintatutkimus. Kenttätyötä ja muutospyrkimyksiä. Tampere: Vastapaino.
- Lahti J. 2013. Komeaa utopiaa? Osallistavan journalismin strategia paikallisessa sanomalehdessä. Pro Gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, 2013.
- Liukko, Seija & Marjatta Kangassalo (1998). Mediaa muruille. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Lundgren T. 2016. Medialukutaitoon sisältyy monen eri kielen lukutaitoa. Viitattu 22.3.2016 <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/03/01/medialukutaitoon-sisaltyy-monen-eri-kielen-lukutaitoa>
- Nurminen, R. 2015 Hyviä hermoja, hyviä hetkiä -blogiteksti. Viitattu 25.3.2016. <http://kuudeskulma.fi/hyvia-hermoja-hyvia-hetkia/>
- Pyörälä, E. 2002. Johdatus laadullisen tutkimuksen metodologiaan. Laadulliset tutkimusmenetelmät yhteiskuntatieteissä 13.2.2002. Helsingin yliopisto. <http://www.valt.helsinki.fi/ylope/kvali/kvali1.htm>
- Reponen S. 2010. Reponen S. 2010. ”Me ollaan sellasii huutolaispoikii, ei meidän asioista kukaan välitä..” Kokemuksia Espoon työllisyyspalveluiden asiakasraadista. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Helsinki. Viitattu 26.2.2016. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14926/Reponen_Sirkku.pdf?sequence=1
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka A. Viitattu 2.2.2016. www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_4.html
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 21.3.2016. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>
- Sirkkunen, E. 2006. Vertaismedia haastaa perinteisen joukkoviestinnän, teoksessa: Pekka Aula, Janne Matikainen, Mikko Villi (toim.) Verkkoviestintäkirja. Helsinki: Yliopistopaino, 146-148.
- Sundberg, S. 2014. Att betala för journalistik är en medborgerlig plikt. Viitattu 29.1.2016. <http://www.svd.se/att-betala-for-journalistik-ar-en-medborgerlig-plikt>
- Vanjoki, A. 2015. Pätevät pärjäävät, kotimaisia mediamarkkinoita arvioivan työryhmän raportti. Liikenne- ja viestintäministeriön raportit ja selvitykset 2/2015. Viitattu 26.3.2016. <http://www.lvm.fi/documents/20181/514507/Raportit+ja+selvitykset+2-2015/032b6455-2e62-4b55-af49-62c2f2caa772?version=1.0>
- Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. © Hanna Vilka ja Kustannusosakeyhtiö Tammi. Vaajakoski 2007.
- Watson, R. 2012. The future: 50 ideas you really need to know. London : Quercus, 2012.

Liite 1

Kysely 1: Ostotilanteita verkossa

Sukupuoli, ikä, paikkakunta, selain, millä katsoo (tietokone, Ipad, mobiili)

1. Oletko koskaan maksanut mistään mediasisällöstä verkossa? (esim. yksittäinen artikkeli, verkkolehden kuukausimaksu, kirja, juttusarja, biisi, videon vuokra, dokumentti). **Mistä?**

Muistele yhtä tilannetta, jolloin harkitsit maksavasi tai maksoit mediasisällöstä verkossa.

2. Mitä meinasit ostaa tai ostit?

3. a) JOS OSTIT SISÄLLÖN...

- Miksi halusit juuri ko. sisällön? Ostitko ko. sisällön ensimmäistä kertaa?
- Voisitko ostaa uudelleen? Mitä hyviä ominaisuuksia siinä oli?
- Mihin "tarpeeseen" sisältö vastasi? viihdekäyttö

b) JOS ET OSPANUT...

- Miksi vetäydyit ostosta? (oliko esteenä esim. hinta/ostamisen hankaluus tms.?)
- Harkitsetko hankkivasi saman sisällön myöhemmin, vaikka nyt et ostanut?

4. Millaisesta mediasisällöstä ylipäättään olisit valmis maksamaan?

5. Entä oletko koskaan maksanut tai edes harkinnut maksavasi journalistisesta sisällöstä (artikkelit, uutiset)?

6. Millaisesta verkkosisällöstä et todellakaan maksaisi?

7. Mikä ostos on ollut suurin pettymys tähän mennessä? Miksi?

8. Mitä hyvää on niissä palveluissa, joista maksat tällä hetkellä?

9. Ideoi! Millaisista sisällöistä olisit valmis maksamaan verkossa?

!!Kysymyksiä voi ajatella myös viitteellisinä ja keksiä "vauhdissa" itse lisää. Joka tapauksessa nämä kysymykset on olennaisia meidän palvelun kehittämisessä, koska halutaan ensisijaisesti, että lukijat maksaa. Lean-palaverissa korostettiin, että tällaisella perusteellisemmalla kyselyllä validoidaan sitä, voisiko meillä olla yksittäisiin lukijoihin perustuva rahoitusmalli !!

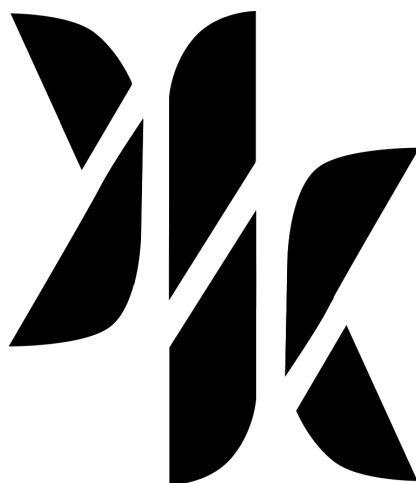
Liite 2

Kysely 2: Kuudes kulma –verkkolehden testiversio

Sukupuoli, ikä, paikkakunta, selain, millä katsoo (tietokone, Ipad, mobiili)

1. Millainen ensivaikutelma sivusta syntyy?
2. Toimiiko sivu teknisesti? Jos ei, mitä ongelmia havaitset?
3. Onko sivu looginen/miten sivun käyttö sujuu?
4. Mitä mieltä olet visuaalisesta ilmeestä? / Millaisia ajatuksia esim. värit herättävät?
5. Mitä mieltä olet sisällöistä (jutut, blogitekstit)? Mitkä artikkelit/blogitekstit luit, jos luit jotain? Millä perusteella valitsit?
6. Onko tekstiä helppo lukea, perustelut? Miellyttääkö fontti tms.?
7. Löydätkö kaiken olennaisen helposti (esim. yhteystiedot)?
8. Mitä tietoja sivulta puuttuu?
9. Kenelle suosittelisit sivustoa?
10. Millaisia odotuksia sivustosta syntyy?
11. Tulisitko sivustolle uudestaan, miksi tulisit tai miksi et?
12. Aiotko osallistua sivustolla keskusteluun juttusarjan ”kuudennesta kulmasta”?
13. Olisitko valmis maksamaan juttusarjasta, miksi ja minkä verran?
14. Selviääkö sivulta, mistä on kyse, mikä Kuudes kulma on ja mitä se tekee?

Liite 3. Kuudes kulma -logo

kuudes kulma

Liite 4. Otteita Jenna Rantajoen päiväkirjoista

22.7.2013, maanantai

Löysin taas yöllä uuden haavan. Tällä kertaa nivusten läheltä, etten pääse sitä edes hoitamaan. Harmittaa olla tällainen perseellään makaava läskipallo, millä tulee jotain makuuhaavoja. Musta ole mitään iloa kellekään.

24.7.2013, keskiviikko

Jotenkin taas masentaa, ku mietin mitä multa jää paitsi elämästä ja miten en tällä hetkellä edes nauti elämästä, kun olen vaan vankina omassa pedissä, eikä mun kunto niin nopeasti kohene, vaikka hoidot auttais. Kaikki tuntuu jotenkin niin raskaalta ja ahdistavalta. Musta tuntuu, että kaikki meistä on ahdistuneita tähän tilanteeseen lapsia myöden. Vihaan omaa peilikuvaani, vihaan itseäni, vihaan tätä helvetin syöpää!

28.7.2013, sunnuntai

Kävin aamulla suihkussa. Paljon hyötyä, ku soijaa pukkaa heti niin, et hiki valuu pisin rintamusta ja käsivarsia. Nivusiin ilmestynyt 2 uutta haavaa. Kiva. Tosi kiva olla tämmönen hikoava läskipallo. Oikein semmonen, ku kaikissa leffoissakin on joku ällö läski mikä hikoilee ja kaikkien mielestä ällöttävää, ku se tulee edes samaan huoneeseen. Sellanen ällöpallo musta on tullu. Lopetan kokonaan sen saatanan kortisonin. Mitää muuta, ku haittaa. Tarvis varmaan ottaa tirsat.

2.12.2013, maanantai, Rauman aluesairaala

Tarvis käydä tekemässä aina kieppiä rullaattorin kanssa tässä osastolla, mutta kun ei viitsi kuunnella niitä lihavia juttuja. Vaikka noi on melkein kaikki niin dementoituneita, että hyvä jos muistavat omat nimensä. Nytkin joku mummo tokas, että kyllä niitä lihaviakin näköjään on. Sitten se kysyi mihin olen menossa. Olisi pitänyt sanoa, että taivaaseen, mutta sinä ilmeisesti helvettiin.

5.5.2014, maanantai

Mun tukka alkoi eilen irrota ja tänään sain kirjaimellisesti repiä tukkani päästä. Tai no sitä on siunaantunut niin paljon, että puolet siitä sai ajaa pois. Riikka ajoi mun tukan ihan lyhyeksi ennen suihkua illalla.

10.5.2014, lauantai

Mietin juuri tässä aamutuimaan, että jos nyt olisin terve ja samoissa mitoissa kuin ennen sairastumista, niin pukeutuisin mihin haluan! Vähän tietysti katsoisin, etten nyt ihan kaamealta näytä, mutta pointtina, että en häpeäisi itseäni niin paljon

Liite 6.

Namibiassa:

Työsuunnitelma

Järjestämme Windhoekissa ryhmäkeskustelun heti työryhmän saavuttua Namibiaan. Mukaan keskusteluun kutsutaan ihmisiä, jotka edustavat eri näkökulmia Namibiaan: toimittaja (tai toimittajaopiskelija), patriarkaalisesta heimon jäsen, nuori (esim. yliopistolta, mies- ja naispuolinen henkilö), bussikuski (tai muu ammattikuski), vanhempi henkilö, joka ollut "aktiivi" maan itsenäistymiseen liittyen ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksia ajavan järjestön edustaja. Toimittajien rooli on viritellä keskustelua (eikä siis hakea vastauksia valmiiksi valittuihin näkökulmiin). Yhteisesti käsiteltäviä aiheita ovat:

Maanomistus, luonnonvarat ja ympäristö

- kaikki on valkoisten omistuksessa (saksalaisten perillisten omistuksessa), mitä pitäisi tehdä? mitä aiheuttaa? tms.
- luonnonvarojen myynti muualle, kansa ei hyödy → korruptio kansan vaurastumisen sijaan
- mitä Namibian luonnolle kuuluu keskustelijoiden näkökulmasta
- miten oma elinympäristö on muuttunut omalla elinaikana
- miten elinympäristöt ylipäättään ovat muuttuneet (esimerkiksi sukulaisten kuulumiset)
- voiko omaan elinympäristöön vaikuttaa
- miksi asuu siellä, missä asuu, muutot maalta kaupunkiin
- Kiina Namibiassa, miltä tämä tuntuu (tämä ei siis ilmeisesti niin merkittävä pointti?)

Sananvapaus

- sananvapaus, mistä Namibiassa saa puhua, mistä ei
- mistä toimittajat saavat puhua, mistä eivät
- mitkä ovat tabu-aiheita maassa / nuorten keskuudessa

Namibia- uutisointi

- miten Namibian pitäisi "tulla ulos" muissa maissa / mistä Namibian asioista ryhmäläiset haluavat muissa maissa tiedettävän
- millaista mielikuvaa maasta rakennetaan nyt, millaista pitäisi rakentaa
- mistä ryhmäläiset haluaisivat suomalaisten toimittajien tekävän jutun / mitä suomalaisten toimittajien kannattaisi ehdottomasti nähdä, mistä muut toimittajat eivät ole vielä tehneet juttua
- ketä täällä tulisi ehdottomasti haastatella

Ihmisoikeudet

- kuka on turvassa, kenen täytyy piilotella
- ovatko vähemmistöt uhattuina
- millainen naisten asema on maalla ja kaupungissa
- millainen on köyhän naisen asema maalla, millainen kaupungissa

Suomi Namibiassa (keskusteluun vai omassa mielessä pidettävä näkökulma?)

Tulevaisuus

- mitkä ovat ryhmäläisten mielestä maan suurimpia ongelmia ja miten niihin tulisi puuttua?
- mikä on ryhmäläisten mielestä tärkeintä omassa maassa
- millaisia tulevaisuuskuvia nuorilla on
- miten nuorten tulevaisuuskuvat eroavat aavikolla ja kaupungissa
- mitä aikuiset haluaisivat nuorten tekävän

Tavoite

Tavoite on päästää namibialaiset ääneen heitä koskevissa (lehti) jutuissa, näkökulmien suunnittelusta alkaen. Yhteisen keskustelun / päivän lopuksi suunnitellaan näkökulmia suomalaisen mediaan (ennen kaikkea Kuudes kulma - verkkomediaan).

Yhteisen keskustelun jälkeen työryhmä syventää ryhmäkeskustelussa esille nousseita aiheita / valittuja näkökulmia haastatteluun ja kuvauksiin. Tähän voi kuulua esimerkiksi vierailuita keskustelijoiden kotona tai heidän ehdottamissaan paikoissa sekä muita tapaamisia. Näkökulmat suunnitellaan kuitenkin siten, että ne on mahdollista toteuttaa pienemmissä kylissä, merenrannalla, pohjoisessa, sillä suurin osa matka-ajasta käytetään muualla kuin pääkaupungissa.

Pohjois-Namibiassa tapaamme erityisesti patriarkaalisien heimojen edustajia, joiden parissa selvitetään osa keskusteluissa esille nousseista, syventämistä vaativista näkökulmista. Pohjoisessa ääneen pääsevät erityisesti lesket tai muuten yksin jääneet naiset, joilla on aina myös lapsia huollettavanaan (ns. woman-at-risk -tapaukset). UNHCR:n luokituksen mukaan he ovat yksi niistä ryhmistä, jotka ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Päämääränä on saada selville, millaisista oloista ja tilanteista he tulevat - ja ennen kaikkea millaisia elämäntarinoita heidän taustaltaan löytyy.

Liite 7:

Ote lukijapalautteista

1. Rapportin sivun twitter-virrasta:

@RapportFI Kiitos #Ystävänäpäivä -artikkelista. Se tuo esille hyvin tärkeän asian, nuoren #omaishoitaja:n ja hänen arkensa. #omaishoito Käyttäjän Rapport uudelleentwiittaama

2. Kirre Koivunen @kulabo 18. toukokuuta

@RapportFI @HannaHirvonen

Facebook-iskussa jo yli 25000 jakoa ja 243% toteutunut joukkorahoitus tällä hetkellä. Kiitoksia tukemisesta.

3. 17. toukokuuta:

Juttuidea "Ystävänä omaishoitaja" — toteuttajana @HannaHirvonen — kerää tukea hirmuista vauhtia. Jo 205% yllärahoitettu.

4. "Tulostin jutun ja luin sen kahvilassa. Jutun luettuani ajattelin, että "mihin minulla oikeastaan tässä on kiire."

5. "Kyllä mä itkin, kun mä luin sen. Mutta ei mulle tullut semmoinen lohduton olo."

6. Hei. Raportti Jennasta tuli emailiini eilen. Aluksi sanaton.

Nuoret, rohkeat naiset. Sattumalta, käväistessäni Raumalla näin Jennan sähköisen kera ja Riikka vierellä. Silloinhan (kesäkuun 3) en tiennyt, totesin vain mielessäni, että nuori nainen ja ilmeisesti syöpä. Suuri kiitos sinulle ja tiimillesi kirjoituksesta. Myös te olette rohkeita.

Jokaisella varmaan, kuten itsellenikin on tarina tai tarinoita takana.

Jennan tarina, joka on totta juuri nyt, rohkaisee varmaan monia.

Onnitelut ylioppilaan äidille. Jään odottamaan seuraavaa Älä lähde vielä -

tarinaa. Kyyneleet ovat ravitsevia, olen niitä vuodattanut lukiessani tekstejä.

Kaikkea hyvää sinulle ja perheellesi ja jaksamista Jennan elämässä mukana olemista.

Niin ja koska oli lupa, olen jakanut facessa.